

BRÜSSZEL INTÉZET

ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ
2014. FEBRUÁR

BRÜSSZEL INTÉZET

ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ
2014. FEBRUÁR

TARTALOM

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY	4
Összefogás	4
<i>Brüsszel Intézet</i>	4
A JELENTÉSRŐL	5
MÓDSZERTAN	7
ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK – 2014. FEBRUÁR	12
Gyűlöletbeszéd	12
KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK	13
HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK	23
HÍREK ÉS VÉLEMÉNYEK A MAGYARORSZÁGI ANTISZEMITIZMUSRÓL	25
EGYÉB HÍREK	31
A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY HIVATALOS ÜGYEI	38
A HÓNAP KRÓNIKÁJA	41
KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS	43
FELHASZNÁLT IRODALOM	44
IMPRESSZUM	45

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az antiszemita elleni küzdelem egyik legfontosabb feltétele a helyzet pontos ismerete, az antiszemita valódi elterjedtségének vizsgálata. A Tett és Védelem Alapítvány egyik célja éppen a kérdést övező ismerethiány felszámolása. Ennek eszköze többek között a folyamatos és szakmailag megalapozott közéleti monitoring tevékenység, mivel a tényleges információk összegyűjtése, elemzése nélkül nem lehet valós védelmet biztosítani a közöség számára. A monitoring eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel közzé teszi.

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: az antiszemita gyűlölet bűncselekményekkel, illetve a gyűlölet motiválta incidensekkel. A jelentés ezt a kettőt összefoglalóan gyűlölet-cselekményeknek nevezi. Mindkettő esetében fontos kritérium, hogy azok elkövetésekor azonosítható az antiszemita motiváció. Míg azonban az előbbieket a büntetőjog szerint bűncselekményeknek minősülnek, az utóbbiak ezt a szintet nem érik el. A teljes kép felrajzolásához azonban mindkét típusú cselekmény dokumentálására szükség van.

Az antiszemita gyűlölet-cselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Az események regisztrálásán kívül fontos azok különböző jellemzőinek számbavétele is. A dokumentálás során ezért egyrészt rögzítjük a cselekmények helyszínére, elkövetőjére, célpontjára, következményeire vonatkozó adatokat. Másrészt különböző cselekménytípusokat is megkülönböztetünk.

A Tett és Védelem Alapítvány februári monitoring tevékenysége nyomán egy antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított. Ez a gyűlöletbeszéd kategóriába tartozott. Jelentésünkben azonban számos, a magyarországi holokauszthoz, antiszemitizmushoz kapcsolódó eseményről számolunk be.

A Tett és Védelem Alapítvány 2014 februárjában négy esetben kezdeményezett hivatalos eljárást. Egy esetben közösség tagjai elleni erőszak bűncselekménye miatt, egy másik esetben nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt, harmadik esetben közösség tagjai elleni uszítás gyanúja miatt tett feljelentést, negyedik esetben pedig egy párt feloszlását indítványozta. A feljelentés alanyai az első két esetben magánszemélyek voltak, akik egy-egy rendezvényen mondott beszédükben a fenti cselekményeket megvalósító megjegyzéseket fűztek. A következő két esetben a feljelentés alanyai bejegyzett politikai pártok voltak.

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY

Az antiszemitizmus jelensége nem új keletű Magyarországon. A korábban tapasztalt gyűlöletbeszéd azonban egyre jobban eluralkodik a közéletben. A helyzetet súlyosbítja, hogy a nyíltan antiszemita, rasszista nézeteket valló Jobbiknak negyvenhárom országgyűlési képviselője van, így az antiszemita gyűlöletbeszéd a parlamentben, valamint szervezett rendezvényeken is sokkal inkább megjelenik. Ezek a tényezők hívták életre a Tett és Védelem Alapítványt. A Tett és Védelem Alapítvány a hazai jogrendszer által biztosított civil szerveződési lehetőségek közül az alapítványi formát választotta; bejegyzése 2012 novemberében történt meg. Az Alapítvány a romló minőségű közbeszéd, a kirekesztés, az antiszemitizmus táptalaját adó ismerethiány, valamint az atrocitások és a törvényszegések elleni erélytelen jogi fellépéssel szemben kíván új alternatívát nyújtani.

ÖSSZEFOGÁS

A Tett és Védelem Alapítvány bejegyzett civil szervezet. Az Alapítvány munkájában közreműködők között vannak a neológiát és ortodoxiát képviselő Mazsihisz, a statsquo/chábád EMIH, a reform irányzatú Szim Salom vezető személyiségei és az irányzatoktól független, de a társadalom elismert tagjaiként számon tartott emblematikus személyiségek egyaránt. Az Alapítvány kurátorai megjelenítik a Magyarországon működő legfontosabb zsidó vallási és kulturális irányzatokat és így szimbolikusan is kifejezik, hogy az antiszemitizmus elleni fellépés mindannyiunk közös ügye.

BRÜSSZEL INTÉZET

Az antiszemita gyűlöletcselekmények monitorozását a **Tett és Védelem Alapítvány** által életre hívott **Brüsszel Intézet**, az **Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet** (EBESZ) által kidolgozott és javasolt módszerek alapján végzi. Az Intézet, a monitoring munka során, az antiszemita jelenségeket különböző, standardizált források által nyújtott információk alapján rögzíti és elemzi. Az incidenseket hét különböző kategóriába soroló monitoring munka forrásai többek között: az Intézet saját Kutatási és Incidenskövetési Csoportjának forrásai, a sajtóban és a közmédiában fellelhető információk, valamint a kormányzati szervekkel kötött megállapodás keretében lehetőség nyílik a bírósági, a bünyügyi és egyéb államigazgatási területek adatbázisaiban fellelhető releváns adatok felhasználására is. Az Intézet létrehozta és üzemelteti az **51 00 000** számon elérhető **FORRÓDRÓT**-ot, melyen antiszemita és zsidóellenes megnyilvánulások bejelentésére nyílik lehetőség.

A **Brüsszel Intézet** kutatási terve a havi rendszeres monitoring-jelentések közzétételén túl magába foglalja egy átfogó, a zsidóságot érintő, kvalitatív és kvantitatív módszereket is alkalmazó kutatást, valamint az egész társadalomra kiterjedő felmérést az antiszemitizmus jelenlegi helyzetével kapcsolatban. A program részét képezi továbbá egy olyan differenciált képzési program kialakítása, mely az állami ügyintézés különböző szintjei és szereplői számára biztosít felkészítést a rasszista és antiszemita jelenségekkel kapcsolatos fellépésről, eljárásokról iskolai és továbbképzés-rendszerű tananyagok formájában.

A JELENTÉSRŐL

A magyarországi antiszemitizmus megítélése, kezelése sokszor rendkívül szélsőséges. Egyrészt hallani olyan hangokat, amelyek lekicsinylik az ilyen cselekmények, megnyilvánulások súlyát. Az is előfordulhat azonban, hogy egy-egy kirívó eset kapcsán az a kép alakul ki, hogy ezek az esetek elárasztják a közéletet. A tényleges helyzet megismerése a valós problémák kezelésének elengedhetetlen feltétele, ezért a Tett és Védelem Alapítvány feladatának tekinti, hogy pontos és minél teljesebb képet adjon a magyarországi antiszemitizmus mértékéről. Ennek egyik eszköze az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és incidensek¹ monitorozása. Ennek eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel teszi közzé. A havi beszámolókon kívül minden évben részletesebb elemzéseket is magába foglaló összefoglaló jelentést készít az adott évben elkövetett cselekményekről.

A gyűlölet bűncselekmények elleni küzdelem kiemelt fontossággal bír, mivel ezek eltérnek más bűncselekmény típusoktól. Ezek a bűncselekmények egyfajta üzenetnek tekinthetők, így túlmutatnak magán a cselekedeten. Ez a többlet-jelentés a társadalom különböző szinterein manifesztálódik: az egyén, a megtámadott csoport és végül az egész társadalom szintjén. Az áldozatok pszichológiailag, érzelmileg nagyobb traumát élhetnek át. Ennek a cselekménytípusnak nagy hatása van arra a csoportra nézve is, amelyhez a megtámadott egyén tartozik. Ezen cselekmények áldozatai sokszor felcserélhetőek, mivel számtalan esetben a támadás nem egy bizonyos személyre irányul, hanem bárkire, aki az adott – éppen megtámadott – csoport tagja. Éppen ezért ezen csoport tagjai érzelmileg szintén involválódnak, illetve attól félhetnek, hogy a jövőben ők maguk is ilyen előítélet motiválta bűncselekmény célpontjaivá válhatnak. Ezek a cselekmények sértik azt a normát, miszerint a társadalom tagjai egyenlők. Az ilyen esetek nem megfelelő kezelése az egész társadalomra nézve is súlyos következményekkel járhat. (Levin és McDevitt 1999, 92–93; OSCE/ODIHR 2009a, 19–21; OSCE/ODIHR 2009b, 17–18; Perry 2001, 10)

Általánosságban elmondható, hogy kevesebb gyűlölet-cselekményt jelentenek, illetve dokumentálnak, amint amennyi valójában megtörténik. Az áldozatok sokszor nem jelentik ezeket a rendőrségnek. Ennek több oka lehet. Egyrészt sokan nem bíznak abban, hogy a hatóságok megfelelően kezelik ezeket az eseteket, akár a felkészületlenség, akár előítéletesség okán. Bizonyosan sok áldozat van, aki nem ismeri a vonatkozó jogszabályokat. Az áldozatok érezhetnek szégyent is vagy tarthatnak attól, hogy védett tulajdonságuk kiderül. Az alulminősítés is sok esetben előfordul, vagyis a hivatalos szervek nem állapítják meg a gyűlölet motivációt. Éppen a civil szervezetek azok, akik segíthetnek ezen problémák orvoslásában. Különösen hasznos lehet az állami szervekkel – például rendőrséggel, ügyészséggel – való együttműködés.² A civil szervezetek által készített jelentések alkalma-

¹ Ezek részletes definícióját lásd a *Módszertan* részben.

² Jó példa erre a Community Security Trust (CST) és a londoni, illetve a manchesteri rendőrség együttműködése. (CST 2013)

sak lehetnek arra, hogy a hivatalos szervek figyelmét felhívják az országban elkövetett, gyűlölet motiválta cselekményekre. Az összegyűjtött adatok alapján hosszú távú trendek rajzolhatók fel. A civil szervezetek segíthetnek egy-egy eset jogi útra való terelésében, el láthatják az áldozatok védelmét, illetve más módokon segíthetik őket. Ezek a szervezetek közvetítőként is szolgálhatnak az áldozatok és a rendőrség között. (OSCE/ODIHR 2009b, 34-36)

MÓDSZERTAN

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlölet motiválta incidensekkel. Jelentésünkben a kétféle cselekményt együttesen gyűlölet-cselekményeknek nevezzük. Ezeket az EBESZ a következőképpen definiálja³ (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

- gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál;⁴
- gyűlölet motiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét.

Az egyes gyűlölet-bűncselekmények kiemelt jelentőségét mutatja, hogy számos ország büntető-törvénykönyve elkülönülten foglalkozik ezekkel az esetekkel. A magyar büntetőjog kétféle gyűlölet-bűncselekményt nevesít: a közösség tagja elleni erőszak, valamint a közösség elleni uszítás büntettét. Az újonnan elfogadott Büntető Törvénykönyv (2012. évi C. törvény) az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekményekről szóló XXI. fejezetének 216., valamint a köznyugalom elleni bűncselekményekről szóló XXXII. fejezetének 332. paragrafusára foglalkozik ezekkel. A közösség tagja elleni erőszak büntette akkor állapítható meg, ha az elkövető a sértettet azért, mert az valamely védett csoporthoz tartozik bántalmazza, kényszeríti. Ezen kívül akkor is, ha riadalomkeltésre alkalmas, kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít. A büntett csak akkor valósul meg, ha ennek konkrét sértettje van. A közösség elleni uszítás leginkább gyűlölet-beszédet jelent, és a tényállás megállapításának feltétele, hogy azt nagy nyilvánosság előtt követik el. Az uszítás nem konkrét személy, hanem egy csoport ellen irányul. Fontos kiemelni, hogy más bűncselekmények is minősülhetnek úgy, hogy azokat rasszista indítékkal követték el. Ebben az esetben a bíróságnak súlyosabb ítéletet kell hoznia⁵ (TASZ 2012, 3–4) Ezekon kívül a Btk. 333. paragrafusára a nemzetiszocialista rendszer bűnei tagadásának büntetéről szól. A 335. paragrafus pedig a különböző önkényuralmi jelképek (többek között horogkereszt, SS-jelvény, nyilaskereszt) terjesztését, nagy nyilvánosság előtti használatát és közszemlére tételét tiltja.

³ A gyűlölet bűncselekmények tudományos meghatározása rendkívül ellentmondásos és szerteágazó. (Erről bővebben lásd Chakrabarti és Garland 2009, 4–7). Ezek a definíciók fontos adalékként szolgálhatnak a bűncselekmények megértéséhez, azonban a gyakorlati munkában nehezen használhatóak. Ez tette szükségessé egyszerűbb, gyakorlatiasabb meghatározások kialakítását.

⁴ Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménynek, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény. (OSCE/ODIHR 2009a, 24) Ennek általunk való kezeléséről lásd később.

⁵ A Btk. szó szerint nem tartalmazza a rasszista indítékot, de például az „aljas indok” minősítést kimeríti, ha valaki ilyen indítékkal követ el bűncselekményt.

A gyűlölet incidensek meghatározásának módjairól, trendjeiről májusi jelentésünkben részletesen írtunk. Ezen kívül ott ismertettük a nemzetközi szakirodalom ezzel kapcsolatos megállapításait. Jelentésünkben olyan gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlölet-incidenseket mutatunk be, amelyek motivációja antiszemitizmus. Ilyen cselekménynek számít minden, ahol annak elkövetője, célpontja, módszere vagy üzenete erre utal. A célpont lehet személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos, hogy csak abban az esetben beszélhetünk antiszemita motivációról, ha kifejezetten a zsidósághoz való tartozás feltevése miatt választotta az elkövető az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e: a zsidósághoz való vélt tartozás is elegendő. A monitorozás során gyűlölet-cselekménynek tekintünk egyrészt mindent, ami a gyűlölet-bűncselekmény kategóriájába esik. Ezek lehetnek a büntetőtörvénykönyv által nevesített bűncselekmények (közösség tagja elleni erőszak, közösség elleni uszítás, nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, önkényuralmi jelképek használata), azonban más a büntetőtörvénykönyvben szereplő tettek is, ha az előítéletes motiváció bizonyítható. A gyűlölet-incidensek azonosításakor különböző, a monitorozás során rögzített,⁶ indikátorok vizsgálata alapján döntünk arról, hogy az adott tettek lehetett-e antiszemitizmus a motivációja.

Az antiszemita gyűlölet-cselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Különösen fontosak számunkra az áldozatok bejelentései. Ha az áldozat nekünk nem tud vagy nem akar bejelentést tenni, akkor egy közvetítő bevonásával értesülhetünk az incidensről. Ilyen közvetítő lehet az áldozat hozzátartozója, ismerőse, az eset tanúja vagy egy másik civil szervezet. A bejelentések megkönnyítését szolgálja az Alapítvány – korábban említett – huszonnégy órás telefonos Forró Drótja. Ezen kívül lehetőség van online bejelentésre, amelynek során a bejelentő még inkább megőrizheti anonimitását.

Az Alapítvány deklarált célja, hogy kapcsolatban álljon a hatóságokkal, mivel lehetséges, hogy az áldozat először hozzájuk fordul vagy egy szemtanú őket értesíti.

Fontos információforrást jelentenek a különböző médiumok: a televízió, a rádió, valamint a sajtó nyomtatott, illetve internetes változata. A jelentés lényeges részét képezi a mostanában egyre nagyobb fenyegetettséget jelentő úgynevezett virtuális gyűlölet monitorozása.

Ezen médiumok monitorozását egyrészt fizetett szakemberek látják el professzionális sajtófigyelés keretei között, másrészt önkéntesek is folyamatosan figyelik a médiumokat és a ki nyert információt továbbküldik a Brüsszel Intézet munkatársainak feldolgozására. Fontosnak tartjuk, hogy lehetőség szerint a média egy mind nagyobb szeletét folyamatos monitorozás alatt tarthassuk. Ez kiterjed nagyjából az összes fogható TV- és rádióadóra, az összes nagyobb példányszámú nyomtatott sajtótermékre, illetve az interneten nem csupán a hírportálok, de a közösségi oldalak és a szélsőséges, uszító honlapok monitorozására is. A monitorozás folyamata szisztematikusan, pontosan kidolgozott sztenderdek alapján történik.

⁶ Ezek a *Módszertan* részben mutatjuk be.

A monitorozott gyűlölet-cselekmények közül vannak olyanok, amelyeket a statisztika részének tekintünk, vannak azonban olyanok is, amelyeket rögzítünk, azonban a havi statisztikába nem számítjuk bele.⁷

Gyűlölet-események, amelyek beleszámítanak a statisztikába:

- csak Magyarországon történt gyűlölet-események; függetlenül attól, hogy az áldozat magyar állampolgár-e;
- minden cselekedet, esemény, atrocitás, amely zsidó személyek, szervezetek vagy tulajdon ellen irányul és ahol bizonyítható az antiszemita szándék vagy tartalom, vagy ahol a támadás azért történt, mert az áldozat zsidó, vagy azt gondolták róla, hogy zsidó;
- bármilyen zsidó intézmény, épület tudatos és indokolatlan megrongálása (akkor is, ha a rongáláshoz nem társult további explicit antiszemita üzenet [például egy zsinagóga ablakát bedobják kővel]);
- antiszemita kommentek blogokon, fórumokon, közösségi oldalakon, amelyeket jelentettek a Tett és Védelem Alapítványnak;
- antiszemita és neonáci anyagok eljuttatása egyes zsidó személyekhez, zsidó szervezetekhez, intézményekhez;
- antiszemita és neonáci anyagok kihelyezése egyes zsidó személyek tulajdonához, zsidó szervezetekhez, intézményekhez;
- Izraellel és cionizmussal kapcsolatos kritikák, ha azok túlmennek a politikai közlésen és hagyományos zsidóellenes sztereotípiák előhívását szolgálják;
- események, amelyek alkalmasak arra, hogy zsidókban félelmet keltsenek.

Gyűlölet-események, amelyek nem számítanak bele a statisztikába:

- Magyarországhoz, magyarországi zsidósághoz kötődő antiszemita gyűlölet-cselekmények, amelyek valamiért nem tartoznak a statisztikába (például: nem Magyarországon történtek);
- gyűlölet kifejezések, amelyek honlapokon, kommentekben és online fórumokon rendszeresen megjelennek és nem érkezett róluk személyes bejelentés a Tett és Védelem Alapítványhoz.

A regisztrált cselekmények több jellemzőjét is rögzítjük. Korábban említettük, hogy különböző indikátorokat használunk, amelyek segítségével valószínűsíthető, hogy az adott cselekedet elkövetésének motivációja előítélet volt. Ezek az indikátorok az elkövető különböző jellemzőire, az áldozatra vonatkozó adatokra, a cselekmény helyszínére, időpontjára, az esemény esetleges előzményeire vonatkoznak. Az adatgyűjtés során ezeket rögzítjük. Ezen kívül vizsgáljuk, hogy az adott cselekménynek voltak-e, és ha igen, milyen – akár büntetőjogi – következményei.

⁷ Ennek kialakításához felhasználtuk a következőket: ADL 2012, CST 2013

Az egyes cselekmények regisztrálása mellett fontos azok kvalitatív különbségeinek megragadása is. Az esetek tipizálását kétféle módon is elvégezzük. Az egyik kategória-rendszer szerint a következő típusokat különböztetjük meg: közösség elleni uszítás, közösség tagja elleni erőszak, önkényuralmi jelkép használata és nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, holokauszt-tagadás.

A másik kategorizáláskor, a *Nézzünk szembe a tényekkel!* ajánlása alapján, hétféle cselekmény-típust különböztetünk meg, amelyek a következők (CEJI 2012, 10–12):

- Emberölés: halált okozó személy elleni támadás.
- Súlyos fizikai erőszak:
 - személy elleni támadás, amely súlyos testi sértést okozhat;
 - fegyverrel vagy más, sérülés okozására alkalmas eszközzel elkövetett támadás;
 - tulajdon elleni támadás, amely során az ingatlanban tartózkodó emberek meghallhatnak;
 - bombák és levélbombák;
 - emberrablás.
- Támadás:
 - személy elleni fizikai támadás, amely nem életveszélyes és nem súlyos;
 - az áldozat védekezése vagy menekülése következtében sikertelen támadási kísérlet;
 - emberek tárgyakkal való megdobálása, azt az esetet is ide értve, amikor a dobás célt tévesztett.
- Rongálás:
 - tulajdon elleni fizikai támadás, amely nem okoz életveszélyt;
 - tulajdon meggyalázása;
 - gyújtogatás, amely nem okoz életveszélyt, sikertelen gyújtogatási kísérlet.
- Fenyegetés:
 - egyértelmű vagy konkrét szóbeli vagy írásos fenyegetés;
 - „bombatámadás”, amelyről később kiderül, hogy csupán megtévesztés volt;
 - zaklatás;
 - rágalmazás.
- Gyűlöletbeszéd:
 - nyilvános gyűlöletbeszéd;
 - virtuális gyűlölet;
 - sértő magatartás;
 - egynél több címzettnek elküldött sértő írás;
 - irodalom és zene.
- Diszkriminációs esetek.

Fontosnak tartjuk a gyűlölet-cselekmények kontextusba helyezését is. Ezek a tettek ugyanis nem légyeres térben léteznek és egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amiben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó. (Perry 2001, 8) A statikus adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekményt körülvevő környezet megértésében.⁸ Az idősoros adatok elemzésekor pedig mindenképpen gondot fordítunk majd az események dinamikájának bemutatására.

⁸ Éppen az ilyen leírásokat tartja Perry (2001, 18) az Anti-Defamation League jelentések egyik legnagyobb pozitívumának.

ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK – 2014. FEBRUÁR

A Tett és Védelem Alapítvány februári monitoring tevékenysége nyomán egy antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított. Ez a gyűlöletbeszéd kategóriájába tartozik.

GYŰLÖLETBESZÉD

Az Emmi eljárást indított a Családi Nevelésért Alapítvány ügyében

Budapest

Forrás: MTI, HVG

Február 14-én jelent meg a HVG-n egy cikk, mely felhívja a figyelmet arra, hogy a Családi Nevelésért Alapítvány 2012-ben akkreditált »Családpedagógiai Alapismeretek és Módszertan« nevű tanfolyama Kozuleti.hu profiljához csatolt anyagok között található „Királyi Ál-mok” című dokumentumban többek között ez olvasható: „Ellenünk hívták be a német-zsidó Habsburgokat [...] Kicsiben most is ők uralkodnak, hamis holocaustot ünnepelnek, amikor elvitték és 3 nap múlva visszahívták a szegény zsidókat”, illetve: „a zsidók gazdagjai elvet-ték, lerombolták a Divatcsarnokot, magyar ipart, nagy területeket, magyar kereskedelmet, sőt, ez se volt elég: behívták a multinacionális cégeket, tobzódnak, támogatnak minden eb-ből származó haszonban!”

Nemes Márta, az alapítvány elnöke a HVG kérdésére, hogy hogyan kell érteni a fenti szö-vegeket, és tagadja-e a holokauszot, azt válaszolta, „Persze!”, mivel „tapasztalata szerint” a deportált zsidók „három nap múlva haza is jöhettek”. Továbbá szerinte „az izraeli lobbi pénzeli a fegyvergyártó cégeket, és felelős a globális felmelegedésért”, majd hozzátette, egyébként vannak zsidó barátai, és a tanfolyamokon nem szokott ezekről a témákról be-szélni. A holokauszot tagadó írásról azt mondta, azt nem küldte el az akkreditációs bizott-ságnak, „csak” a tanfolyam nyilvános profiljánál tette közzé, mint „érdekességet”.

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának Köznevelésért Felelős Államtitkársága a hvg.hu jelzése alapján elindította a szükséges eljárást a Családi Nevelésért Alapítvány Családpedagógiai Alapismeretek és Módszertan nevű tanfolyama akkreditációjának ügyében – kö-zölte a tárca még aznap az MTI-vel.

KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK

A német megszállás emlékműve

Budapest

Forrás: MTI, Amerikai Népszava, ATV, Galamus csoport.hu, Heti Válasz, HVG, Magyar Hírlap, Magyar Közlöny, Népszabadság, Non recuso laborem! blog, Pester Lloyd
A januári jelentésben összefoglalt véleménynyilvánítások (javarészt tiltakozások) februárban is folytatódtak.

Január 31-én jelent meg a Pester Lloyd honlapján egy interjú Adam Kerpel-Froniusszal, a német Emlékmű Európa Meggyilkolt Zsidóiért Alapítvány budapesti születésű munkatársával. Az interjú magyar fordítását február 4-én tette közzé a Galamus csoport. Adam Kerpel-Fronius szerint az emlékmű üzenetének lényege, hogy „Magyarország a német nemzetiszocialista agresszor tökéletesen ártatlan áldozata volt. Miközben a holokausztot a történelem tragikus fejezetének ismerik el, az ebben viselt felelősséget kizárólag a hitleri Németországra hárítják. Ezért az emlékmű súlyos történelemhamisítást jelent. [...] Teljesen egyértelműen le kell szögezni: a magyar holokausztért a felelősséget nem lehet sem csak a német megszállókra, sem csak a magyar államra terhelni, mert mindkettő felelősséget visel. A kormány kihasználja, hogy sok magyar nincs tudatában ennek a ténynek.”

Február 1-én flashmobbal tiltakoztak civilek és a baloldali összefogás pártjai (MSZP, Demokratikus Koalíció, Együtt-PM, Magyar Liberális Párt) a fővárosi Szabadság térre tervezett német megszállás emlékműve ellen. A megmozdulást Magyar Fruzsina dramaturg és a Radnóti- és Tolerancia-díjas Tolerancia Facebook-csoport szervezte azzal a céllal, hogy a kormány vonja vissza az emlékmű engedélyét. Hiller István (MSZP) kijelentette, hogy akik a holokausztot elkövették, aljas gyilkosok, s ezt nem szépíteni, nem relativizálni kell, hanem szembenézni vele. Véleménye szerint ma Magyarországon a közelmúlt történelmének előre megfontolt, tudatos átírása zajlik. A résztvevők között sárga csillagot viselve megjelent Bach Szilvia humorista is. Volt, aki áthúzott horogkeresztes jelvényt viselt tiltakozása jeléül.

„Teljesen érthetetlen a német megszállás emlékművét övező ellenkezés, hiszen az minden áldozat fájdalmának állítana emléket.” – mondta Boross Péter volt miniszterelnök az ATV Szabad szemmel című február 2-ai műsorában. Boross Péter kiemelte: elképesztő a „túlreagálás” a szoborra.

Február 2-án tette közzé a HVG Hartmut Koschyk (CSU), a Merkel-kormány kisebbségügyi megbízottjával készített interjút. Az emlékművel kapcsolatban elmondta, hogy „Németország elismerte és ma is elismeri a felelősségét a német bűnökért. [...] Az, hogy az emlékmű kérdése miatt feszültségek keletkeztek, az sajnálatos. Jó lett volna, ha ugyanúgy, ahogy a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014 kapcsán is történt, a külföldi nagykövetsége-

ket bevonják az előzetes konzultációkba. [...] Ugyanakkor az a benyomásom az itteni tárgyalásaim után, hogy a magyar kormány nem vitatja el a nemzetiszocializmus magyar nemzetiségű segítőinek szerepét és a magyar állami hatóságok részfelelősségét sem az akkor történetekért. [...] Most a magyar kormánynak nyilvánvalóvá kell tennie az emlékművel kapcsolatos szándékait, és így csökkentheti a kialakult feszültségeket.”

A Lantos Alapítvány február 3-án jelentetett meg egy közleményt, melyben kifejezi, hogy a magyar kormány számára „létfontosságú”, hogy „egységes hangon” szólaljon meg a német megszállás emlékműve kapcsán, ahogyan Szakály Sándor kijelentése kapcsán is, és elkerülje a „vegyes üzenetek” jelentette veszélyt. Az Alapítvány a német megszállás javasolt emlékművének újragondolását tartja szükségesnek. „A jelenlegi szoborterv teljes amnéziát látszik mutatni a magyar kormány szerepét illetően a tragikus megszállás legrosszabb atrocitásaiban” – írta a Lantos Alapítvány. A közlemény szerint „az ilyen emlékművek fontos szerepet játszhatnak az emberek nevelésében, és becsülettel szólhatnak az ország történelméről”.

Február 4-én jelentetett meg egy cikket honlapján a Népszabadság, mely szerint Orbán Viktor maga döntött arról, hogy a választások előtt nem állítják fel a szobrot, részben mert várhatóan mégsem készülne el a mű az évfordulóra, másrészt pedig a széles körű tiltakozás, de különösen a Mazsihisz bojkott-fenyegetése készítette a halasztásra. Az emlékmű felállításának tervét azonban hivatalosan nem törölték.

Rogán Antal ugyanezen a napon sajtótájékoztatóján tagadta az értesülést: „Ilyen szóba sem került, semmilyen formában”, nem kapott ilyen tájékoztatást, a cikknek nincs alapja.

A Magyarországi Németek Országos Szövetségének elnöke, Heinek Ottó, Heisler András, a Mazsihisz elnökének megkeresésére válaszolva fejtette ki véleményét február 5-i levelében az emlékművel kapcsolatban. „A német megszállás Budapestre tervezett emlékművével kapcsolatosan közösségünkben is komoly aggodalmak, kérdések és ellenérzések merültek fel.” – állapította meg Heinek Ottó. „Már az emlékmű felállításának szándéka is, de különösen a nyilvánosságra került látványterv azt üzeni, hogy minden bűn, minden gonoszság 1944. március 19-én kezdődött, és mindenért kizárólagosan a megszálló idegen hatalom viseli a felelősséget.” Heinek úgy véli, helye van 2014-ben a német megszállásra való emlékezésnek, ennek az emlékműnek azonban több szempontból sem lehet létjogosultsága. Mélységesen egyetért a Mazsihisz elnökével abban, hogy az emlékmű mondanivalója ellehetetleníti a hiteles történelmi szembenézést. Heinek Ottó abban bízik, hogy a kormány belátja hibáját, és a konszenzuskeresés útjára lépve eláll az emlékmű felállításának szándékától.

A Magyar Hírlap február 5-i interjújában Boross Péter elmondta az emlékművel kapcsolatban, hogy „ha az áldozatoknak a kormány az évfordulón, a jó szándék hangsúlyozásával mementót akar állítani, akkor az ezzel kapcsolatos kifogások leginkább a választási érdekek által diktált gyűlöletként értelmezhetők. [...] Viszont az emlékmű kapcsán annak han-

goztatása, hogy a kormány a náci megszállókat akarja dicsőíteni, már a tisztességtelenség non plus ultráját jelenti.”

A Magyarországi Evangélikus Egyház Elnökségének február 6-i közleményében egyetért azzal, hogy Magyarország 1944. március 19-én történt náci csapatok általi megszállásának történelmi tényére, különösképpen annak áldozataira köztéri szobor emlékeztessen. Ugyanakkor fontosnak tartják, hogy „az emlékmű felállításának módja és a megvalósításra szánt idő ne korlátozza a széleskörű eszmecsere lehetőségét, s ne teremtsen alkalmat arra, hogy az emlékmű ügye bármilyen előjelű politikai szándék tárgyává silányuljon, s ezáltal a közös emlékezés lehetetlenné váljon”.

A február 6-án tartott Zsidó Közösségi Kerekasztal megbeszélésen elhangzottakkal kapcsolatban Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető államtitkár az emlékművel kapcsolatban elmondta, hogy „a történelem meghamisítása lenne, ha úgy tennénk, mintha Németország 1944. március 19-én nem fosztotta volna meg Magyarországot a szuverenitásától”, ahogy az is, ha „a német megszállás felelősségét el akarnánk vitatni abban, hogy a magyarországi zsidó honfitársainkat 1944-ben magyarok és németek közösen deportálták”.

Heisler András, a Mazsihisz elnöke a Keresztasztal ülése után elmondta, hogy a német megszállás emlékművét „nemcsak mint zsidó szervezet, hanem mint magyar állampolgárok károsnak tartjuk az ország vonatkozásában”, ami „konfliktusokat gerjeszt és félreértelmezésekre ad lehetőséget”. Szólt arról is, hogy az emlékmű felállítását nem javasolják, már csak „szimbolikája és kétes értékű esztétikája” miatt sem.

Február 6-án tette közzé közleményét az Amerikai Népszava, melyben ezt írják: „A német megszállás tervezett emlékműve nyílt bejelentése a fasiszta ideológia és társadalmi rendszer rehabilitációjának. Egy fasiszta rendszerben nem érvényesek a demokrácia szabályai, mert azokat maga a rendszer számolja fel. A fasizmussal szembeni autentikus védekezés az antifasizmus. Az antifasiszta harcnak Európában és Magyarországon is nagy hagyományai vannak. Az Orbán-kormány által védelt Horthy-rendszerben is antifasiszta harcot vívtak a magyarság legjobbjai. A fajvédő Gömbös Gyula miniszterelnök szobrát 1944-ben felrobbantották. Ez a tett az antifasizmus egyik jelképe lett. [...] Ha Magyarország kormánya az emlékmű állításával átlépi ezt a határt, és a náci Németország szövetségeseinek örökébe lép, a magyar népnek nemcsak joga, hanem kötelessége az antifasiszta harc megindítása. Ennek legfontosabb lépése a náci emlékmű felrobbantása.”

A Demokratikus Koalíció a Mazsihisz döntésére⁹ hivatkozva február 9-én arra szólította fel az V. kerületi önkormányzatot, hogy másnap, február 10-én vonja vissza az emlékműre adott engedélyét.

⁹ A Mazsihisz február 9-i közgyűlésén azt a határozatot hozta, hogy távol marad a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014-től, amíg az emlékművel, a Sorsok Házával és Szakály Sándor felmentésével kapcsolatban nem történik változás.

A Népszabadság február 10-én közölt Köves Slomó, az EMIH vezető rabbijának nyilatkozatát a Holokauszt emlékbizottságról való távolmaradásával kapcsolatban, melyben elmondta, hogy az emlékmű kapcsán már az összes zsidó közösség elmondta kritikáját, fontos lenne, hogy a civil társadalom és a tudományos élet is kinyilvánítsa véleményét. Javasolja, hogy a rendkívül komplex kérdés elemzésére ne történész-bizottságot hozzon létre a Miniszterelnökség, hanem az MTA Történelem és Filozófia osztálya véleményét kérje ki a nemzeti emlékezet ilyen horderejű ügyében.

Február 10-én az Együtt–PM felszólította a kormányt, hogy kérjen állásfoglalást a Magyar Tudományos Akadémiától, és ez alapján indítson társadalmi vitát a német megszállás Budapestre tervezett emlékművéről.

Ugyancsak február 10-én Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere a Mazsihisz Magyar Holokauszt Emlékév – 2014-től való távolmaradására reagálva elmondta, hogy a megszállással kapcsolatos hivatalos magyar álláspont 1990 óta változatlan és „nem lehet elosztani a felelősséget, az elkövetett bűntettekért száz százalékban a német, náci állam és száz százalékban a magyar állam kollaboránsai a felelősök” – magyarázta, kiemelve, hogy a Szabadság térre tervezett emlékmű nem a német megszállásnak, hanem a megszállás áldozatainak állít emléket.

Február 12-én a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége (MEASZ) által a vizafogói mártíremlékműnél a főváros német megszállás alóli felszabadulásának 69. évfordulója alkalmából tartott megemlékezésen Hiszékeny Dezső, a XIII. kerület alpolgármestere annak a véleményének adott hangot, hogy a német megszállási emlékmű nem viszi a megbékélés felé a többség és a kisebbség viszonyát, mert szerinte az továbbra is két külön egységként fogja fel a magyarságot és a zsidóságot. Hanti Vilmos, a MEASZ elnöke felháborítónak tartotta a készülő német megszállási emlékművet, amely szerinte nem tesz különbséget áldozat és elkövető között.

Február 13-án jelent meg a Heti Válaszban egy interjú Ilan Morral, Izrael magyarországi nagykövetével, aki arra a kérdésre válaszolva, hogy joga van-e Magyarországnak emlékművet állítani a német megszállásnak, azt válaszolta: „Nem vagyok bíró, hogy eldönthetném, nem is dolgom, hogy tanácsokat osztogassak. Arra igyekszem felhívni a figyelmet, hogy egy ilyen érzékeny kérdésben óvatosan és belátással kell eljárni, s nem szabad eltagadni a történelmi tényeket.” Stumpf András, az interjú készítőjének azon felvetésével, miszerint „amikor zsidó közösségek az emlékmű kapcsán a magyar felelősséget hangsúlyozzák, közvetve szinte feledtetik a náci Németországot”, Ilan Mor nem értett egyet vele. Szerinte „senki sem szeretné tisztára mosni a nácikat”.

A Magyar Liberális Párt február 17-i közleményében „arra szólítják fel a kormányfőt, hogy hallja meg a hazai és külföldi bírálatokat, és vonja vissza a tervezett német megszállási emlékmű felállítását. Orbán Viktor azonnali döntését várják a Liberálisok a Szabadság téri emlékmű ügyében. A Liberális párt megdöbbenéssel figyeli, hogy a kormány illetékes

tagjai hetek óta nem mernek döntést hozni a Szabadság térre tervezett botrányos emlékművel kapcsolatban.

Február 18-án Balog Zoltán, emberi erőforrások minisztere azt nyilatkozta az ATV-nek, hogy a kormány álláspontja a 19-i kormányülésen változhat az emlékművel kapcsolatban.

Február 19-én jelent meg a Magyar Közlönyben az a kormányhatározat, melynek értelmében elhalasztották a „Magyarország német megszállása áldozatainak emléket állító” emlékmű átadásának határidejét május 31-ére.

Február 20-án Heisler András, a Mazsihisz elnöke az ATV-nek elmondta, hogy „az emlékmű nem zsidó vezetőként zavarja, hanem magyar állampolgárként. Ezt az emlékművet sem áprilisban, sem májusban nem szabad felépíteni”.

Bajnai Gordon február 20-i blogbejegyzésében a Szabadság térre tervezett emlékmű felállításának elhalasztását csak „a választások előtti cinikus konfliktuskerülésnek” nevezte, amely az elvi ellentétet nem oldja fel. „A történelemhamisítás történelemhamisítás marad 2 vagy 3 hónap múlva is.”

A Demokratikus Koalíció képviselőjében Kerék-Bárczy Szabolcs február 20-i közleményében sérelmezte, hogy a Fidesz kitart a Szabadság térre „a vészkorszakban elhurcolt és meggyilkolt honfitársaink emléket meggyalázó és a történelmünket meghamisító” szobor felállítása mellett. „Ezzel [a halasztással] a Fidesz ismételten erőszakot tesz az áldozatok emlékére s ostobán nézi a felháborodott utókort, ugyanakkor rendületlenül édesgeti magához a szélsőséges nézeteket valló embereket.”

Ugyanezen a napon Gyurcsány Ferenc, a DK elnöke azt mondta, hogy „nem érjük be azzal, hogy a német megszállás emlékművét nem március 19-én, hanem május végén állítják fel”. Nem elég, hogy elhalasztják a megszállási emlékmű felállítását – mondta.

Február 20-án Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz ügyvezető igazgatója elkészerítőnek tartotta, hogy a német megszállási emlékmű mégiscsak meglesz, ha később is.

Február 28-án megjelent írásában Próhle Gergely, a Külügyminisztérium helyettes államtitkára kifejtette, hogy „erős aránytévesztés a náci német megszállás áldozataira történő emlékezés kapcsán a történelemhamisítás szándékáról beszélni és bojkottot kilátásba helyezni, de az is biztos, hogy a zsidóság részvétele nélkül nem lehet a holokausztra emlékezni. Az sem kétséges, hogy egy szobor forma- és szimbólumvilága sokat ronthat a közös emlékezés esélyein. Talán nem véletlen, hogy a háborúkra emlékeztető alkotások többsége egyszerű obeliszk vagy olyan nonfiguratív ábrázolás, mely nagyobb teret enged a személyes interpretációnak. Az emlékmű felállításának elhalasztása és a miniszterelnök levele most újabb esélyt teremt a megoldásra, időt a dolgok átgondolására.”

Szakály Sándor kijelentésének visszhangjai

Budapest

Forrás: MTI, ATV, Népszabadság

Szakály Sándor január 17-én az 1941-ben Kamenyec-Podolszkba történő első deportálást idegenrendészeti eljárásnak nevezte a vele készített MTI-interjújában. Kijelentését előző jelentésünkben részletesen tárgyaltuk. A kijelentés februári visszhangjai az alábbiakban olvashatók.

A Boross Péter február 2-i nyilatkozata szerint „galád dolog” azzal vádolni Szakály Sándort, hogy tagadja a holokausztot. Nem tud arról, hogy a történésznek szélsőjobboldali kötődései lennének, ezt kizártnak is tartja. „Tisztességtelen vád”, hogy Szakály Sándor ezen eszmékkel azonosulna.

A Lantos Alapítvány február 3-án jelentetett meg egy közleményt, melyben kifejezi, hogy a magyar kormány számára „létfontosságú”, hogy „egységes hangon” szólaljon meg Szakály Sándor kijelentése kapcsán, ahogyan a német megszállás emlékműve kapcsán is, és elkerülje a „vegyes üzenetek” jelentette veszélyt. Az alapítvány fontosnak nevezte és üdvözölte, hogy Szakály Sándor elismerte kijelentése helytelenségét, mindazonáltal úgy véli, továbbra is kérdéses, vajon megfelelő személy-e a Veritas Történelemkutató Intézet igazgatói posztjára. Emlékeztetett arra, hogy Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető államtitkár elhatárolódott a kijelentéstől, de „ez önmagától értetődik, és noha értékelendő, ez a szerény megjegyzés egyáltalában nem adekvát visszautasítása Szakály úr bántó és pontatlan kijelentésének”.

A február 6-án tartott Zsidó Közösségi Kerekasztal megbeszélése után Heisler András, a Mazsihisz elnöke Szakály Sándor kijelentésével kapcsolatban annak a véleményének adott hangot, hogy „egy ilyen fontos kormányintézménynek ennél méltóbb vezetőre van szüksége”.

A Magyar Liberális Párt február 17-i közleményében „arra szólítják fel a kormányfőt, hogy hallja meg a hazai és külföldi bírálókat, és vonja vissza Szakály Sándor megbízatását”.

Február 18-án Balog Zoltán, emberi erőforrások minisztere azt nyilatkozta az ATV-nek, hogy a kormány álláspontja a 19-i kormányülésen változhat Szakály Sándor felmentésével kapcsolatban.

Szakály Sándor február 27-én a Népszabadság megkeresésére válaszolva elmondta, hogy önkéntes moratóriumot fogadott, miután a Demokratikus Koalíció képviselője, Oláh Lajos feljelentette holokauszttagadás miatt. Addig nem vállal nyilvános szereplést, amíg nem lesz jogerős bírósági ítélet az ügyében, nem szeretné ugyanis borzolni a kedélyeket.

Sorsok Háza

Budapest

*Forrás: MTI, Bálint Ház honlapja, Kormányportál, Népszabadság,
Sorsok Háza Facebook profilja*

Február 1-jén tartottak a Bálint Házban vitát a Sorsok Házáról, amelyen Gerő András és Karsai László történészek vettek részt. Gerő András, aki hivatalosan is részt vesz a projektben, előjáróban elmondta, hogy támogatja a tervet. Mindaddig, amíg nem érzékel olyat, ami problematikusnak, vállalhatatlannak tart. Másfelől messzemenően nem támogat semmiféle nyílt vagy burkolt törekvést, amely a Horthy-korszak rehabilitálását akarja elérni. A kormány kétarcú ebben a kérdésben: nem érték-, hanem érdekalapú politikát folytat; a szélsőjobboldal elvárásainak is szeretne megfelelni. Gerő András szerint azért van szükség a Sorsok Házára, mert mára kiderült, hogy a Páva utcai központ nem vált be. Gerő amúgy alaptalannak vélte a Sorsok Háza elnevezését érő bírálatokat is. Nincs szó arról szó, hogy Kertész Imre és a Sorstalanság című regénye fricskája lenne a névadás. Szerinte „a kormány idióta határidőt szabott, fizikailag és intellektuálisan is lehetetlen, hogy április közepéig elkészüljön a kiállítás a Sorsok Házában”. Biztosra vette, hogy április közepéig legfeljebb csak maga az épület készül el. A belső tartalom viszont „bárki bármit is mond” nem készülhet el addig. Realisabb időpontnak tűnik a budapesti gettó felszabadításának évfordulója 2015 januárjában. Karsai László elvileg egyetértett azzal, hogy szükség van új emlékközpontra, csak hogy annak vezetésére Schmidt Mária, a Terror Háza Múzeum főigazgatója nem alkalmas személy. Karsai hazugságnak minősítette, hogy Schmidt Mária érdemben egyeztetett volna a központ koncepciójáról. „Az áldozatok emlékének arculcsapása” egy ilyen embert a Sorsok Háza vezetőjévé kinevezni.

A február 6-án tartott Zsidó Közösségi Kerekasztal megbeszélésen elhangzottakkal kapcsolatban Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető államtitkár a Sorsok Házával kapcsolatban elmondta, hogy az „csak úgy jöhet létre Magyarországon, ha annak kapcsán kialakul egy értelmes, korrekt, a tartalomra koncentrááló párbeszéd” – jelentette ki az államtitkár. Rámutatott: a kormánynak nem az a célja, hogy a magyarországi zsidó közösséggel szemben hozzon létre egy emlékhelyet, hanem „velük együtt, az ő segítségükkel, támogatásukkal”. Amennyiben az együttműködés nem lesz sikeres, akkor „nincs értelme a program megvalósításának” – fogalmazott.

Heisler András, a Mazsihisz elnöke a Keresztasztal ülése után elmondta, hogy pillanatnyilag nem látnak semmiféle együttműködési készséget a Sorsok Háza projektvezetője részéről. A Mazsihisz azon az állásponton van, hogy biztosítani kell az intézmény hiteles történelemszemléletét – tette hozzá.

Gábor György, vallásfilozófus a Népszava honlapján február 7-én megjelent cikkében a Sorsok Házával kapcsolatban elmondta, hogy „a koncepciót súlyos szakmai tévedések és a vezető személye is terheli”. A szakember alapvető kérdésnek nevezte annak eldöntését, hogy „egyáltalán szükség van-e egy új holokauszt emlékhelyre, vagy mondjuk több értelme

lenne a meglévő, Páva utcai Holokauszt Emlékközpontot fejleszteni?”. Szerinte szakmai tévedés a helyszínválasztás. Ugyanis a kiszemelt, használaton kívüli józsefvárosi pályaudvarról tudni kell, hogy ott nem is történt bevagonírozás, még az sem biztos, hogy itt áthaladtak „halálvonatok”. Másik komoly szakmai hibának tartja Gábor György a névválasztást, mivel a Sorsok Háza elnevezés a Nobel-díjas Kertész Imre Sorstalanságának címére „játszik rá aljas módon”, ráadásul „a zsidóság nem is ismeri a sors fogalmát”. A koncepció további érzékeny pontjának nevezte a szakember azt, hogy a Sorsok Háza a holokauszt gyermekáldozatainak állítana emléket, ami sokakban olyan érzést kelthet, mintha az alapvetés az lenne, hogy „a gyermekek még ártatlanok, ők nem ezt érdemelték, ugyanakkor a felnőttekről nem beszélünk, ami úgy is tűnhet, mintha oszتانánk egyes antiszemita nézeteket és az ilyenek képviselőivel abban egyeznénk meg, hogy jó-jó, de legalább a gyerekek ártatlanok voltak”. A vallásfilozófus szerint ha a Sorsok Házáról átfogó diskurzus indulhatna a fenti szempontok alapján, akkor „az katalizátora lehetne annak a szembenézésnek, értékelésnek, amit 70 évig megspóroltunk”.

Február 9-i közleményében a Mazsihisz arra kérte Magyarország miniszterelnökét, hogy állítsa le a Sorsok Háza-projektet.

Február 10-én kelt levelükben a Mazsihisz egy alternatív javaslatot tett a Sorsok Háza helyett, amely egy olyan intézmény megvalósítását jelentené, melyben „a magyar–zsidó együttélés, a magyar és a zsidó kultúra szimbiózisa, a közösen létrehozott értékek kerülnének bemutatásra”.

A Népszabadság február 12-én közölte honlapján, hogy Deák István történészprofesszor és György Péter esztéta is visszautasította a Sorsok Háza projektben való részvételt. Deák István a Sorsok Házával kapcsolatban akkor látná értelmét a javaslattételnek, ha az előkészítő munka már nem lenne ennyire előrehaladott állapotban. Megjegyzi: jobb lett volna sokkal korábban eszmét cserélni arról, hogyan lehet hetven év után méltó módon emlékezni a holokauszt „magyar bűneire és tragédiájára”. Deák István úgy látja, a kommunizmus történelemhamisítását felváltotta a nacionalista történelemhamisítás – legalábbis a fejtelenség kapkodás. György Péternek a Sorsok Házának az elnevezésével és a koncepciójával kapcsolatban is súlyos aggodalmai vannak.

A Magyar Liberális Párt február 17-i közleményében „arra szólítj[a] fel a kormányfőt, hogy hallja meg a hazai és külföldi bírálókat, és tárgyaljon a Sorsok Háza múzeum megvalósításának módjáról a zsidó szervezetekkel.”

Az ATV február 17-én közölte, hogy értesülései szerint Krausz Tamás is visszautasította a koncepció kidolgozásában való részvételt. Véleménye szerint: „Az egész kormányprojekt – a Horthy-szobroktól és emléktábláktól a Szabadság térre tervezett képtelen, álromantikus giccsig – értelmetlen, önpusztító neo-horthysta szellemi restauráció, amelynek ideológiai értelme, hogy elmossa a határokat a hóhérok és az áldozatok között”.

Február 18-án Balog Zoltán, emberi erőforrások minisztere azt nyilatkozta az ATV-nek, hogy a kormány álláspontja a 19-i kormányülésen változhat a projekttel kapcsolatban.

Február 24-én tették közzé a Sorsok Háza Facebook profilján, miszerint Szász János nem tud a továbbiakban részt venni a Nemzetközi Tanácsadó Testület munkájában.

Jobbik-gyűlés a volt esztergomi zsinagógában

Budapest, Esztergom, Komárom-Esztergom megye

Forrás: MTI, mandiner.hu

A Jobbik Magyarországért Mozgalom február 14-ére lakossági fórumot hirdetett meg az esztergomi művelődési ház épületébe, amely régebben zsinagógaként működött.

A gyűlés helyszínének megválasztása ellen többen tiltakoztak. Többek között az esztergomi polgármester, Tétényi Éva február 3-án nyílt levelet írt Vona Gábornak, a párt elnökének, hogy „a tisztességes, emberi, európai normáknak megfelelő, mások érzékenységét nem sértő kampány lefolytatása érdekében módosítsanak rendezvényük helyszínén”.

A Jobbik február 3-án közleményt adott ki, melyben hangsúlyozta: „A Jobbikot ugyanazok a jogok illetik meg, mint a magyar választók által a Parlamentbe juttatott többi politikai erőt. Így az a jog is megillet minket, hogy az Esztergomi Művelődési Házban lakossági fórum keretében ismertessük meg az érdeklődőkkel programunkat, parlamenti és azon kívüli munkánkat. Ebből a szempontból teljesen érdektelen, hogy az épület sok évtizeddel korábban zsinagógaként funkcionált.”

Február 12-én az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség vezető rabbija és a Tett és Védelem Alapítvány az esztergomi rendőrkapitánysághoz fordult a rendezvény betiltását kérve. Részletes információk a TEV saját ügyei között találhatóak.

Február 12-én a Mazsihisz sajtótájékoztatóján tiltakozott a gyűlés ellen, mivel az sérti a mártírok emlékét. Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz ügyvezető igazgatója elmondta, hogy támogatják a kezdeményezést, amelynek keretében több civil szervezet demonstrációt szervez a gyűlés tervezett időpontjára a művelődési ház elé. A tiltakozást szervező »Elég volt« elnevezésű Facebook-oldal aktivistája, Drelyó Ágnes a sajtótájékoztatón azt mondta, hogy a tervek szerint már a Jobbik-rendezvény kezdési időpontja előtt a helyszínen lesznek, és békés demonstrációra készülnek, ám meg akarják akadályozni a fórumot. Heisler András, a Mazsihisz elnöke ugyancsak azt hangsúlyozta: azért támogatják a civil kezdeményezést, mert megengedhetetlennek tartják az esztergomi mártírok emlékének megbecstelenítését.

Maronka Csilla, a művelődési ház igazgatója az MTI-nek elmondta, közművelődési funkciót ellátó szervezetként nem tehetnek különbséget a pártok között.

A pártrendezvényt február 14-én megtartották a volt zsinagóga épületében. A fórum kezdetére mintegy 200-250 emberre nőtt a tiltakozó tömeg, a demonstrálók közül többen sárga csillagot tűztek a mellükre, az épület falán lévő emléktábla elé pedig köveket és mécsese-

ket helyeztek el. Egy idősebb férfi megfenyegette Vona Gábort, amikor belépett a volt zsinagógába. „Takarodj, te náci gyilkos a zsinagógából!” – üvöltötte, és megindult a pártelnök felé. A rendezvényt biztosító jobbikosok a férfit lefogták, és kilökdösték a bejáraton.

Elhalasztották az ítélethozatalt Hegedűs Loránt egyházi perében

Budapest

Forrás: MTI

Február 20-án döntött az illetékes egyházmegyei bíróság, hogy a november 3-án a Hazatérés Templomában Horthy-szobrot avató Hegedűs Loránt ellen folytatott perben március 7-én hoznak ítéletet.

Horváth György, a Budapest-Északi Református Egyházmegye ügyészként eljáró jogtanácsosa perbeszédében elsősorban azért kért hivatalvesztést, mert a lelkész a zsinati határozattal ellentétesen politikai rendezvényt tartott egy templomban. Azzal is vádolta a lelkészt, hogy olyan elveket hirdetett, egyebek mellett Horthy Miklós kultuszát, amelyekről nincs az egyházon belül közmegegyezés, ezzel pedig megosztja az egyházat és kárt okoz neki. Emlékeztetett, hogy Hegedűs Loránt folyamatosan publikál a nyíltan fasiszta és antiszemita szellemiségű kuruc.info elnevezésű hírportálon, ami önmagában alkalmatlanná teszi arra, hogy lelkészként tevékenykedjen. Úgy vélekedett, hogy Hegedűs Loránt a szoboravatás előtt elmondott prédikációját is a zsidóság elleni uszításra használta fel.

Nemes Árpád, a tárgyalásról távol maradó Hegedűs Loránt ügyvédje, visszautasította a vádakát. Semmi nem bizonyítja, hogy a templomban nem hitéleti, hanem politikai rendezvény zajlott, és fogalmilag kizárt, hogy egy istentisztelet sértse a zsinati határozatot – mondta.

A tárgyaláson a védelem folyamatosan kísérletet tett olyan dokumentumok becsatolására, amelyek szerintük Horthy pozitív tevékenységét igazolják. Ezeket a bíróság rendre elutasította azzal az indokkal, hogy a pernek nem tárgya Horthy Miklós történelmi megítélése.

HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK

Ágoston Tibort feljelentették

Debrecen, Hajdú-Bihar megye

Forrás: MTI, ATV, dehir.hu, Jobbik.hu, Magyar Hírlap, Népszabadság

A januári jelentésünkben beszámoltunk róla, hogy január 12-én Ágoston Tibor a Don-kanyarban elhunyt katonák tiszteletére tartott megemlékezésen a „holokamu” és „hollokoszt” szavakat használta beszédében a holokauszt szó helyett.

Bajnai Gordon a február 12-i debreceni sajtótájékoztatón kijelentette, hogy minden honfitársukat megvédi, akit támadás ér. Szegedi István, az Összefogás debreceni jelöltje pedig bejelentette, hogy az Együtt-PM feljelentést tesz Ágoston Tibor idézett kijelentése miatt.

A Debreceni Zsidó Hitközség február 13-i, MTI-hez eljuttatott közleményük szerint felháborodva értesült Ágoston Tibor szavairól. Megengedhetetlennek és felháborítóknak tartják, hogy 2014-ben bárki így beszélhessen azokról a borzalmakról, amelyekben családtagjaikat, szeretteiket, embertársaikat szándékosan és szervezett módon elpusztították. Ilyen kijelentéseknek és ilyen eszmeiséggel bíró embereknek a közéletben nincs helyük. Horovitz Tamás, a hitközség elnöke a közleményben hozzáfűzte, hogy feljelentést tettek Ágoston Tibor ellen holokauszttagadó kijelentései miatt.

Február 13-án a kijelentésre reagálva a Jobbik honlapján Mirkóczi Ádám, a Jobbik szóvivője az alábbiakat tette közzé: „A Jobbik minden emberirtást elítél, és minden ártatlan emberi áldozat előtt fejet hajt, ugyanakkor sajnáljuk, hogy a magyarországi zsidóság egy része nemcsak emlékezni akar a holokausztra, hanem azt a saját anyagi és politikai céljai érdekében is felhasználja.”

Február 13-án a Demokratikus Koalíció (DK) felszólította Polt Péter legfőbb ügyészt, hogy állítsa bíróság elé a holokauszt-tagadó jobbikos képviselőjelöltet, Ágoston Tibort.

Kósa Lajos Debrecen polgármestere február 14-i közleményében az önkormányzat nevében is elhatárolódott minden olyan kijelentéstől, amely kétségbe vonja a holokauszt tényét, annak embertelenségét, és megkísérli történelmi súlyát, az azért vállalt felelősséget csökkenteni. „Egyértelműen kijelentjük, hogy elhatárolódunk a Jobbik debreceni frakcióvezetőjének holokausztra vonatkozóan tett méltatlan nyilatkozataitól!” – zárta közleményét.

A Dehir február 14-i cikkében azt írta, hogy megkeresésükre Ágoston Tibor kijelentette, hogy nem mond le.

Az ügyben a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság február 14-e óta nemzetiszocialista rendszerek bűneinek nyilvános tagadása bűntettének gyanúja miatt nyomozást folytat.

Jónáné Pocsai Edit Hajdú-Bihar megyei főügyész február 18-án jelentette be, hogy megérkezett a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészségre a Debreceni Zsidó Hitközség elnökének feljelentése Ágoston Tibor kijelentésével kapcsolatban.

Február 18-án juttatta el nyilatkozatát a Debreceni Református Egyházmegeye esperese, Vad Zsigmond a Nol.hu-hoz, amelyben az egyházi vezető elítéli Ágoston Tibor jobbkios képviselőnek, a Homokkerti Református Egyházközség presbiterének a holokauszttal kapcsolatban tett kijelentéseit. Mint nyilatkozatában írja: „Elszomorítónak és vállalhatatlannak tartjuk azt a kijelentést, amit Ágoston Tibor tett a holokauszttal kapcsolatban. [...] Gyülekezeteink közösségében megengedhetetlenek és elfogadhatatlannak tartjuk az ilyen és ehhez hasonló kijelentéseket.” Valamint hozzátette, hogy vizsgálatot indít az ügyben.

A Mazsihisz feljelentést tett az Anticionista tüntetés ellen

Budapest

Forrás: Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) honlapja

A Mazsihisz február 26-án az illetékes nyomozóhatóság előtt feljelentést tett ismeretlen tettes ellen vallási csoport elleni uszítás és holokauszt-tagadás büntette miatt.

Az ezen a napon megjelent közleményükben írták, hogy megdöbbenéssel értesültek arról, hogy 2014. március 8-ára »Anticionista tüntetés« került meghirdetésre a Főváros szívében, a Kodály Körönd–Andrássy út–Dózsa György út útvonalra. A tüntetésre való felhívás szerint a szervezőknek „elegük van a cionista zsidók hazugságaiból” és „fogytán a türelmük”. A szervezők szerint a holokausztot is a „cionista főzsidók” okozták.

HÍREK ÉS VÉLEMÉNYEK

A MAGYARORSZÁGI ANTISZEMITIZMUSRÓL

A német megszállás emlékműve – külföldi sajtó

Norvégia, Németország, Ausztria

Forrás: MTI, Neue Zürcher Zeitung honlapja

Február 2-án az Aftenposten nevű norvég lapban Próhle Gergellyel, a Külügyminisztérium helyettes államtitkárával jelent meg egy interjú. A cikk a német megszállás tervezett emlékművének bemutatásával kezdődik, melyre Próhle így reagált: Európa harmadik legnagyobb zsidó közössége él Magyarországon, és az emlékmű az átfogó, egész éves Magyar Holokauszt Emlékév – 2014 része. Próhle elmondta, hogy a történészek és a zsidó szervezetek között is megoszlanak a vélemények, és jó, hogy az emlékműről és a rákerülő szövegről nyílt eszmecsere folyik. Hangsúlyozta, hogy a műben nem feltétlenül az ártatlanság áll a középpontban, és senki sem tagadja Magyarország részbeni felelősségét a holokausztban. Próhle szerint több országban is folynak viták a háborús felelősségről, melyeket Magyarországon is le kell folytatni, hiszen egy sokszínű, különböző véleményekkel rendelkező nemzetről van szó, és emlékeztet arra, hogy 1989 előtt nem is volt lehetőség a háborúról nyílt vitát folytatni Magyarországon. A történészek és a zsidó szervezetek között is megoszlanak a vélemények.

Február 5-én a Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) című német konzervatív lap Martonyi János külügyminiszterrel közölt interjút. Az emlékmű semmiképpen sem hordozza azt a jelentést, „hogy a felelősségünket akár csak egy kicsit is csökkentenénk vagy tagadnánk” – mondta. „Az utóbbi években, hónapokban és napokban újra és újra elmondtuk, hogy vállaljuk erkölcsi és politikai felelősségünket” – tette hozzá, kiemelve, hogy „elmulasztottuk megvédeni zsidó vallású vagy zsidó hátterű magyar polgártársainkat”, majd „tevékenyen részt vettünk ezeknek az embereknek az elpusztításában”. Az emlékműnek azonban „nincs köze ehhez”. Egyesek azt mondják, hogy az emlékmű „meghajlás valamennyi áldozat előtt” – fejtette ki a külügyminiszter, rámutatva: történelmi tény, hogy a német megszállás 1944. március 19-én történt, és az áldozatok száma ezután magas volt. Az áldozatok pedig „mindenekelőtt zsidók” voltak, de voltak „nem zsidók is” – mondta Martonyi János.

Bajnai Gordon, az Együtt-PM szövetség vezetőjével a Der Standard liberális osztrák napilap február 18-i számában közölt egy interjút, melyben azt mondta, hogy a kormány a német megszállás tervezett emlékművével azt a felfogást erősíti a társadalomban, mintha Magyarország egyszerően ártatlan áldozata lett volna a nemzetiszocializmusnak. A kormány „orwelli játékot űz”, miszerint „aki a múltat uralja, az uralja a jövőt is; aki a jelent uralja, az uralja a múltat is”.

Február 18-án jelent meg a Jediót Ahronót című izraeli újság Ynet című honlapján egy emlékművel foglalkozó cikk. A cikkben Köves Slomó, az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség vezető rabbija kijelentette, hogy nagyon nehéz megítélni az emlékmű felállítása elleni tiltakozás sikerének esélyeit, „mindenki várakozik. Nem kezdték építeni az emlékművet, szerintem elkezdték megérteni »a problémát«, és szerintem tilos felégetni a hidakat. Lehetővé kell tenni, hogy a lehető legkevesebb bonyodalommal visszakozzanak. Nekünk az ügy rendezése a fontos, és nem a miatta keletkező médiafelhajtás”.

Február 20-án közölt cikket a Neue Zürcher Zeitung, svájci liberális lap az emlékmű átadásának halasztásával kapcsolatban. A liberális konzervatív újság szerint választás-taktikai oka is van annak, hogy a magyar kormány elhalasztotta a budapesti Szabadság térre tervezett emlékmű felállítását. A lap úgy vélekedik, hogy a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének (Mazsihisz) bojkottja „súlyos csapás a kormánynak”. Meret Baumann, a szerző szerint az emlékmű körüli vita ezért a kormány „meghasonlottságát” példázza, hiszen nem az emlékmű bírálóinak javaslatait vették fontolóra, hanem az áprilisi választások utánra halasztották az átadást.

Újabb túlélő vontá vissza hozzájárulását

Egyesült Államok

Forrás: Hungarian Spectrum, Népszabadság

A Népszabadság február 1-jén számolt be Steven Fenves holokauszt-túlélő, a Carnegie Mellon Egyetem professzor emeritusának leveléről, amelyet Randolph L. Brahamnek írt januárban. Levelében arról tájékoztatta Braham professzort, hogy visszavonta a Szabadkai Holokauszt Információs Központnak adott engedélyét, miszerint a központot édesanyjáról, Geréb Kláriról, elismert grafikusművésze nevezhetik el, valamint mégsem adta át a Szabadkai Városi Múzeumnak édesanyja néhány művét, amelyet a Múzeumban rendezett kiállításra szántak. A két intézmény megelőzőleg támogatást kapott Magyar Holokauszt Emlékév – 2014-hez kapcsolódó pályázaton a Magyar Kormánytól.

Steven Fenves azt követően gondolta meg magát, hogy meglátta a Hungarian Spectrumon Szakály Sándor (a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság tagja) fényképét, amin egy kakastollas magyar csendőr mellszobra látható. „Éppen úgy nézett ki [a csendőr], mint akik a gettóba tereltek bennünket, onnan pedig az Auschwitzba indított vagonokba. [...] Nagyon fájdalmas volt számomra a felismerés, hogy az a magyar kormány, amely ezt az embert támogatja, a két 2014-es szabadkai programot is patronálja”. Döntését bevállása szerint Braham ihlette.

„Iszonytató fegyver az antiszemitizmus vádja”

Budapest

Forrás: Echo TV, Magyar Hírlap

Az Echo TV február 5-ei Napi aktuális című műsorában Fónagy János, az Országgyűlés Magyar-Izraelita Baráti Tagozatának elnöke nyilatkozott. Szerinte az emlékezés nem hoz-

za vissza a halottakat, hanem az emlékezés arra való, hogy a velünk együtt élők és a következő generációk legyenek tisztában azzal, hogy mi történt a vészkorszakban. Fónagy János az Echo Tv Napi aktuális című műsorában cáfolta, hogy Magyarország nemzetközi szinten megkapja az antiszemitizmus bélyegét. A képviselő szerint csak bizonyos fórumok és szócsövek hangoztatják ezt, és nem Magyarországnak szólnak a kritikák, hanem csak egyes politikai irányzatoknak.

„Ha nem igaz az antiszemitizmus vádja, akkor nagyon nehéz ellene védekezni, mert aki védekezik, az magyarázkodik, és ez egy feloldhatatlan dilemmát fog okozni” – tette hozzá. Fónagy János közölte: „Magyarországon politikai antiszemitizmus nincs, az kétségtelen, hogy a világ és Európa más országaihoz hasonlóan Magyarországon is vannak antiszemita megnyilvánulások, és ezek fölött egy pillanatra nem szabad napirendre térni.”

Bekérették az izraeli külügyminisztériumba a magyar nagykövetet

Jeruzsálem, Izrael

Forrás: MTI

Bekérették az izraeli külügyminisztériumba a tel-avivi magyar nagykövetet február 13-án. Nagy Andor tájékoztatása szerint az izraeli fél az antiszemitizmus erősödése miatti aggodalmát fejezte ki, kitérve a választásokon induló neonáci párt ügyére is, ugyanakkor elismerte a magyar kormány által 2010 óta megtett lépéseket.

Az izraeli fél kifejezte mély aggodalmát több antiszemita esemény és magyar politikusok súlyos kijelentései miatt, és komoly kételyeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a magyar társadalom kész igaz és bátor módon szembenézni a múlttal – értesült az Nrg, a Mááriv című izraeli újság honlapja.

Az MTI megkeresésére a nagykövet elmondta: „A beszélgetésen kifejezték azokat az aggályait, amelyeket a Mazsihisz is megfogalmazott a miniszterelnök úrnak írt levelében: a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014 kapcsán a Sorsok Házának a koncepciójával, illetve megvalósításával kapcsolatos aggodalmaikat, kifogásolták a Veritas Intézet igazgatójának kijelentését, és a Szabadság téren felállításra kerülő, a német megszállást szimbolizáló emlékmű kérdését”.

Ilan Mor véleménye

Budapest

Forrás: Heti Válasz

A Heti Válasz február 13-án közölt interjút Ilan Morral, Izrael magyarországi nagykövetével. Az interjúban Ilan Mor kifejtette, hogy „Magyarországon ma van antiszemitizmus. Ettől még Magyarország nem antiszemita ország. Nagyon sok ember van a jobb- és baloldalon egyaránt, aki elutasítja a rasszizmust, de közös felelősségük van, hogy országuk demokratikus, gyűlöletmentes legyen.”

Világ igaza kitüntetések és Bátorságért érdemjeleket adtak át

Budapest

Forrás: MTI

A jeruzsálemi Jad Vasem Intézet Világ Igaza kitüntetése és az ugyanazoknak odaítélt magyar Bátorságért érdemjel átadási ünnepségét február 20-án tartották meg Budapesten.

Az alkalmon Pintér Sándor, belügyminiszter azt hangsúlyozta, hogy „a kormány egyértelmű álláspontja, hogy minden szélsőséges megnyilvánulást vissza kell szorítani, és ennek érvényt szerez a mindennapokban is”. A tárcavezető kiemelte: „ha összefogunk, soha nem győzhet, nem juthat hatalomra antiszemita, rasszista, gyűlöletkeltő, másokat kirekesztő csoport vagy párt”. Ebben az ország lakosainak döntő többsége egyetért, és elfordul azoktól, akik követik vagy támogatják az ilyen eszméket – tette hozzá. Törekedni kell arra, hogy „a szörnyű diktatúrák emléke csak emlék maradjon, és soha többé ne lehessen kirekeszteni, meggyalázni, meggyilkolni embereket származásuk vagy vallásuk miatt”.

Ilan Mor, Izrael magyarországi nagykövete arról beszélt, hogy 70 évvel ezelőtt a holokauszt a tudatlanságon, a vallási fanatizmuson és összeesküvés-elméleteken alapuló antiszemita nézetek miatt történhetett meg. A holokauszttagadás az antiszemitizmus megnyilvánulása, a zsidók ellen elkövetett népirtás tagadására tett minden kísérlet törekvés a náci ideológia és az antiszemitizmus felmentésére. Ilan Mor szerint újra meg kell erősíteni azt a szilárd elkötelezettséget, hogy figyelni és reagálni kell arra, hogy szélsőséges politikai és társadalmi csoportok egyre gyakrabban tagadják a holokausztot Magyarországon. Küzdeni kell a magyarországi holokauszt „banálissá tétele vagy relativizálása ellen”, és arra kell ösztönözni mind a bal-, mind pedig a jobboldali politikai vélemény és közvélemény formálót, hogy együtt lépjenek fel az ilyen jelenségekkel szemben.

Magyar keresztényként felemeljük hangunkat a múlt meghamisítása ellen

Magyarország

Forrás: Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) honlapja

A Mazsihisz február 24-én tette közzé honlapján a hozzájuk eljuttatott közleményt, melyben magyar keresztény gondolkodók¹⁰ kifejezték: „Magyar keresztényekként, és az ország múltjáról, jelenéről és jövőjéről felelősen gondolkodó állampolgárokként egyetértünk olyan kezdeményezésekkel, amelyek a Holokauszt történelmének hiteles feltárását, a felelősség őszinte felismerését és a valódi szembenézést segítik. [...] Magyar keresztény és az ország jelenéért és jövőjéért aggódó állampolgárok történelmi felelősségünknek érezzük, hogy alázattal megbocsájtást keressünk elődeink bűneiért s így tetteink által is hirdessük a megbé-

¹⁰ Wintermantel Balázs, Bánki Miklós, Simonyi Andrea, Láng Edit, Balogh Ádám, Rékai Miklós, Petus Márta, Petus Pál, Andékö Tünde, Sári Gabriella, Budapesti Dávid Sátora Gyülekezet, Vincze Gábor és Horváth Balázs, az Élő Ige Gyülekezet (Budapest) nevében, „Zúgó szél” Evangéliumi Keresztény Alapítvány, Nemes Pál: Budapesti Dávid Sátora Gyülekezet, dr. Németh Attila: 168 órás imalánc, dr. Deák Róbert: Új Lehetőség Alapítvány, Katona Pál: Albániai, Macedóniai, Montenegrói Misszió Központ, Sípos Írisz (Németország), Lengyel Zsuzsa Radnóti Miklós Gimnázium, Tóth Gergely és az Immanuel közösség, Roóz Zoltán (a Soproni Evangéliumi Gyülekezet nevében, Agapé team (Csáki Zoltán és Schwantek Gyöngyi), Csapó Hajnalka.

kélést és a kiengesztelődést. Aki bűnbánatot érez és bocsánatot kér, nem relativizálhatja az elkövetett bűnt, nem kereshet kibúvókat és nem háríthatja át felelősségét. Magyarország kormányának meghatározó politikusai több nyilvános rendezvényen is egyértelmű, határozott szavakkal megkövették a zsidó közösséget elődeink bűneiért. Mindezek tükrében az utóbbi hetekben tapasztalt események – melyek mögött a kormányzat által megfogalmazott és a Magyarország Alaptörvénye által legitimizált, a magyar nemzet zsidó honfitársainkkal szemben elkövetett védhetetlen bűneinek immár rendszeres és szándékos félremagyarázása, elferdítése áll – az őszinte bűnbánatot és bocsánatkérést hiteltelenné teszi.” [...] „Szükségesnek tartjuk, hogy felemeljük hangunkat a múlt meghamisítása ellen! [...] Szeretnénk az Örökkévaló útmutatását követni, s a Holokauszt 70. évfordulóján a bűnökkel való határozott szembenézéssel és bűnbánattal keresni nemzetünk megosztottságának gyógyulását.”

Az amerikai külügyminisztérium éves emberi jogi jelentése

Washington, Egyesült Államok

Forrás: MTI

Február 27-én hozta nyilvánosságra az amerikai külügyminisztérium éves emberi jogi országjelentéseit, melyben Magyarország esetében a romák társadalmi diszkriminációját és kirekesztését, valamint az antiszemitizmust (antiszemita támadások és vandalizmus) említette a legfontosabb emberi jogi problémák között.

Tatár György véleménye

Svájc, Magyarország

Forrás: Hetek

Február 28-án jelent meg a Hetek hetilapban Tatár György vallásfilozófussal készült interjú. Az interjúban Tatár az antiszemita megnyilvánulásokkal kapcsolatban elmondta, hogy „nem az antiszemita »megnyilvánulások« az érdekesek. Ezek nem léteznének, ha a magyar társadalomban nem volna széleskörű és mély antiszemitizmus, ami egy igen széles skálán mozog: az utcasarki vérszomjas gyűlöletkitörésektől az akadémiai értelmiség történelem- és világképéig, amely utóbbi még annak is útját állja, hogy az illető képes legyen tulajdon antiszemitizmusának a belátására. Rendszeres a jóhiszemű hazudozás jelensége, vagyis az az értelmiségi típus, amelyiknek fogalma sincs a saját őszintétlenségéről. Az életvitelszerű komolytalanság összértelmiségi jelenség. [...] Az előítéletek elleni felvilágosult küzdelem tökéletesen figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy az antiszemitizmuson kívül egyetlen más »előítélthez« sem fűződnek paranoid, nemzetrontó világösszeesküvésektől rettegő politikai mozgalmak, valamint, hogy számos nemzeti identitásnak Európában a zsidógyűlölet oly mértékben integráns eleme, hogy zsidók híján maga a nemzeti identitás tartja fenn továbbra is az antiszemitizmust. Többek közt innen fakad az antiszemiták azon meggyőződése, hogy a zsidók a nemzet identitását fenyegetik.”

Nincs szüksége zsidókra a mai antiszemitáknak

Budapest

Forrás: ATV, Breuerpress International

Február 28-án tartották a Via Cultura és a Political Capital Institute szervezésében a „Modern antiszemitizmus, avagy judeofóbia zsidók nélkül Közép-Európában” című konferenciát.

Nemcsak attól függ, mennyire jellemző egy országra az antiszemitizmus, hogy hányan előítéletesek a zsidókkal szemben. Hunčik Péter, a Közép-európai Egyetem tanára szerint az is számít, hogy a politikai elit hogyan mozgósít saját céljai érdekében az antiszemitizmus szókészletével. Hunčik Péter a politikai elitet „cinikus antiszemitáknak” nevezte, függetlenül attól, melyik országban élnek. „A lényeg az, hogy ez a jelenség itt is megvan, ott is megvan, egész Kelet-Közép-Európában megvan, mai napig virulens módon van meg, tehát valamit tenni kellene vele” – fogalmazott Hunčik.

A posztszovjet blokk országai közül Magyarországon, Lengyelországban és Romániában a legmagasabb azoknak az aránya, akik előítéletesek a zsidókkal szemben – hangzott el a konferencián. Van egy közös jellemzője a kelet-közép-európai modern zsidóellenességnek. Erről Vásáry Magda beszélt: „ha egy társadalom nem érzi magát jól, nem elégedett, nincs benne bizalom, akkor mindig talál bűnbakot, olyat, akit a bajok okozójának vél”.

A konferencia előadói úgy vélték: az antiszemitizmust tápláló káros mítoszok kivétel nélkül a kritikus gondolkodás hiányára vezethetőek vissza.

EGYÉB HÍREK

A Mazsihisz távol marad a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014-től

Budapest

Forrás: MTI, AJC honlapja, ATV, HírTV, Index.hu, Jerusalem Post, Kormányportál, Népszabadság, Szombat honlapja

A januári jelentésben is beszámoltunk róla, hogy a Mazsihisz megfontolta távolmaradását a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014 eseményeitől az épülő Józsefvárosi Holokauszt emlékközpont ideológiájának ismeretlensége, a német megszállás Szabadság térre tervezett emlékműve és a Veritas Intézet vezetőjének nyilatkozata miatt.

Február 2-án Heisler András, a Mazsihisz elnöke az ATV-nek elmondta, hogy a Budapesti Zsidó Hitközség (BZSH) aznap együtt tartott ülésükön azt a határozatot hozták, mely szerint a Mazsihisz megpróbál megtenni minden erőfeszítést azért, hogy a kormánytól „olyan javaslatokat, gesztusokat, alternatívát kapjon”, melyeket a február 9-i közgyűlés elé tárhat. Hozzátette: arról is döntöttek, amennyiben nem kapnak megfelelő javaslatokat, akkor a közgyűlésen a vezetőség és az előjáróság a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014-es programjaitól való távolmaradás melletti kiállást javasolja a közgyűlésnek.

Heisler András arról is beszélt mind a józsefvárosi emlékhellyel, mind a megszállási emlékművel, mind pedig Szakály Sándorral kapcsolatban határozott álláspontjuk van, ugyanakkor nyitottan várják a kormány javaslatait, és ha a kormány tud olyat javasolni, ami elfogadható a közgyűlés számára, akkor azt elfogadják.

A február 6-án tartott Zsidó Közösségi Kerekasztal tárgyalása után Heisler András azt mondta, hogy „nem kaptunk választ a kérdéseinkre”, de azt az ígéretet kapták Lázár Jánostól, a Miniszterelnökséget vezető államtitkártól, hogy tájékoztatja Orbán Viktor miniszterelnököt a problémákról.

A tanácskozás után tartott sajtótájékoztatón Lázár János, Miniszterelnökséget vezető államtitkár közölte: jövő héten ad konkrét választ Orbán Viktor miniszterelnök arra a három kérdésre, amelyeket a zsidó szervezetek felvetettek.

A Mazsihisz február 9-én tartott közgyűlésen a BZSH-val közösen hozott határozatukat az MTI-nek eljuttatva számolnak be arról, hogy „jelen körülmények között a Mazsihisz távol tartja magát a Kormány Holokauszt 2014 emlékprogramjától”. Hozzátették: „a Mazsihisz akkor tud részt venni a »Holokauszt 2014« kormányprogram folyamatában és abban az esetben fogja felhasználni a civil pályázati alaptól elnyert támogatásokat, ha a magyar kormány a holokauszt emlékezetével és feldolgozásával kapcsolatos gyakorlatán jelen határozatuk figyelembevételével változtat.” Valamint kérték Magyarország miniszterelnökét, hogy állítsa le a német megszállási emlékmű felállítását és a Sorsok Háza-projektet, ezen kívül Szakály Sándor felmentését.

Ronald S. Lauder, a Zsidó Világkongresszus elnökének a közgyűlésen felolvasott levelében kifejezte, hogy a Zsidó Világkongresszus „teljes mértékben támogatja a magyar zsidó közösség álláspontját a holokauszt-megemlékezésekkel kapcsolatos vitákban”.

Az AJC Global Jewish Advocacy február 10-én tette közzé közleményét, melyben támogatják a Mazsihisz bojkottját. Fájdalmas döntésnek tartják a bojkottot, de traumatikusnak találják, hogy a Fidesz-kormány újra akarja írni a történelmet. Az AJC szerint ugyanis a magyar kormány megpróbálja minimalizálni Magyarország szerepét a holokauszttal kapcsolatban. „A tervek, hogy szobrot építsenek a német megszállásának, a kormány által pénzelt kutatóintézet vezetőjének ellentmondásos megjegyzései, és a második holokausztmúzeum terveinek visszautasítása mind aggasztják a Mazsihiszt” – írta a közlemény. Felszólítják Orbán Viktort, hogy haladéktalanul kezdjen el foglalkozni ezekkel az aggodalmakkal.

A Demokratikus Koalíció február 10-i közleményében üdvözölte a Mazsihisz döntését, valamint szerintük a kormány nem méltó a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014 megrendezésére. A DK a Mazsihisz döntését a hazai civil társadalom hosszú idő után első olyan, igazán nagy hatású tetteként üdvözli, ami szembe szegült az Orbán-kormány által erőltetett Horthy-kultusszal.

Február 10-én Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere sajnálatát fejezte ki, hogy „ezt a döntést hozták, és azt is, hogy az első perctől kezdve ebbe az irányba haladt ez az ügy”.

A közgyűlés február 10-i keltezéssel levelet írt Orbán Viktor miniszterelnöknek, melyben javaslatokat tesznek a fentebb említett problémák megoldására.

A HírTV-n Heisler András február 10-én kiemelte, hogy bojkottról¹¹ sem határozataikban, sem nyilatkozataikban nem beszéltek korábban, csak arról, hogy a kormányt párbeszédre hívták, mert úgy érzékelték, hogy a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014 programjainak néhány eseménye rossz irányba halad. Döntésük arról szól, hogy amíg nem oldódnak meg az általuk említett problémák, addig távol maradnak a programoktól.

A Jerusalem Post február 10-i cikkében Ilan Mor szerint a Mazsihisz döntése elhamarkodott volt.

Február 12-én Heisler András kijelentette, hogy „nem jelent visszalépést a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) közgyűlésének határozataihoz képest a miniszterelnöknek írt levél”.

Február 19-én kelt levelében Orbán Viktor arra kérte a Mazsihisz vezetőit, hogy a párbeszédet húsvét után folytassák, mivel a választási kampány kezdetével „az a veszély fenyeget, hogy a legnagyobb jó szándék mellett sem halljuk meg egymás hangját. [...] Munkacsoportjaink, ha lehetséges, addig is folytassák a munkát.”

¹¹ A Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége február 9-i közleményükben nevezték a Mazsihisz döntését bojkottnak.

Zoltai Gusztáv, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének (Mazsihisz) ügyvezető igazgatója február 20-án az MTI-nek elmondta, hogy a Mazsihisz egyelőre távol marad a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014-gyel kapcsolatos állami megemlékezésektől. Bár Orbán Viktor miniszterelnöktől nagyon udvarias levelet kaptak, arra a három kérdésre, amelyet feltettek, nem érkezett választ.

Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető államtitkár február 25-én Gyulán tartott sajtótájékoztatóján ultimátumnak nevezte a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége Magyar Holokauszt Emlékév – 2014-gyel összefüggő álláspontját, amely kudarcra fenyegeti a holokausztra megemlékezést, de hozzátette: az nem lesz képes megbontani a magyarok és zsidók együttélését.

A Szombat február 25-én fenyegetőnek ítélte Lázár János kijelentését. Többek között ezt írták: „a két közösség árnyalatlan szembeállítása nem segíti a kedélyek megnyugvását. [...] A kormányzat vitatott történelempolitikai törekvései bizonyosan nem segítik zsidók és nem zsidók együttélésének jelenét, sem tisztázni az egész társadalom együttélését saját múltjával. [...] Az emlékév talán épp a zsidó közösség határozott fellépésével válik inkább a szembesülés részévé, mert rámutat, milyen téveszmék, felelősség-elhárító mechanizmusok élnek ma is a társadalomban és a vezető politikai elitben.”

Lázár János kijelentésére Heisler András a Klubrádióban reagált. Érthetetlennek és értelmezhetetlennek nevezte Lázár nyilatkozatát. Mint mondta, a magyar–zsidó együttélés nincs veszélyben, mert a Mazsihisznek csak a kormánnyal van konfliktusa, nem a társadalommal. Egyetértett az államtitkárral abban, hogy a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014 kudarcra fenyeget, de emiatt nem ők hibásak, hanem a kormány.

Távolmaradások a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014-től

Budapest

Forrás: MTI, ATV, Harsányi László Facebook profilja, Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) honlapja, Népszabadság, Nyíregyházi Zsidó Hitközség Facebook profilja, Szombat Online

A Dohány és a Frankel Leó utcai zsinagóga, valamint a Zsidó Idegenforgalmi és Kulturális Központ is visszautasítja a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014 programjainak megvalósítására a Civil Pályázati Alaptól elnyert támogatást – közölte a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) február 5-én az MTI-vel.

A Zsidó Idegenforgalmi és Kulturális Központ úgy fogalmazott: „úgy érezzük, hogy felháborodásunk nem kíván magyarázatot, hiszen a véleményünket ma [vallásától függetlenül] minden igaz, saját önös érdekein felülemelkedő, igaz embernek osztania kell. Nem kérünk a náci emlékművekből, nem kérünk a történelemhamisításból és nem kérünk a halottaink meggyalázásából. Nem kérünk ebből a politikai drámából, melynek áldozatává válhatnak ősünk emlékei és gyermekeink jövője. Nem csak az a bűnös, aki elvárja, hanem az is, aki megvalósítja!”

A Frankel Zsinagóga Alapítvány – egyetértésben a Frankel zsinagóga közösségével – szintén nem kívánja felhasználni az anyagi támogatást. Ezzel szeretnék felhívni a figyelmet arra, hogy „a Horthy-korszak pozitív színben való feltüntetése, nyilas írók tananyagba való elhelyezése, tömeggyilkosságok idegenrendészeti intézkedésként való beállítása, és még számos kormányzati megnyilatkozás, ezzel egyidejűleg a tömeggyilkosságok áldozataira történő megemlékezések támogatása nem fér össze egymással és a becsületes gondolkodás mód kívánalmaival.”

A Dohány utcai Zsinagógáért Alapítvány is úgy döntött, hogy „a kialakult helyzetben” a megítélt támogatást visszautasítja.

A Nyíregyházi Zsidó Hitközség február 5-én tette közzé Facebook profilján közleményét, melyben lemondott a Civil Alaptól kapott támogatásról. Kifejezték: „A magyarországi zsidó áldozatok egy kollektívnek kikiáltott, kreált bűn miatt váltak mártírokká. A jelenlegi történelemhamisítási kísérlet vélt kollektív felelősséget akar hárítani a » megszállókra«. Az elnyert összeget valóban méltó módon szeretttük volna felhasználni, de hisszük, hogy a visszautasítás, ha csekély mértékben is, kifejezi a kollektív bűnösség fogalmának elutasítását.”

Az MTI-hez február 7-én eljuttatott közleményében a Gólem Színház visszautasítja a magyar kormány által kiírt, a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014 pályázaton elnyert támogatási összeget. Úgy gondolják, hogy jelen helyzetben a tervezett projekt megvalósítása ebből a pénzből nem lenne helyes. „A holokauszt hetvenedik évfordulóját a magyar kormány a történelmi felelősséggel való szembenézés és a méltó megemlékezés helyett a történelem meghamisítására és az áldozatok emlékének bemocskolására használja fel” – olvasható a közleményben.

Harsányi László, a budapesti Páva utcai Holokauszt Emlékközpont egykori vezetője február 8-án tette közzé Facebook oldalán a Civil Alapnak írt levelét, melyben visszautasítja az Alap által megítélt támogatást, melyet egy könyv megírására fordíthatott volna. Döntését azzal indokolta, hogy „amikor módomban volt, hogy segítsék elmondani az igazat a magyar holokausztról, az ők [nagyszülei, akik meghaltak a holokauszt során] képzeletbeli sírjára tehettem egy-egy kavicsot. Az emlékezés kavicsait – a jelenlegi hatalom otromba, cinikus döntései és mondatai miatt – nem kívánom most elrugdosni e virtuális sírokról.”

A Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége február 9-i közleményében csatlakozik a Mazsihisz bojkottjához, és visszautasítja a holokausztpályázatra a Magyar Kormánytól kapott támogatást „ameddig a kormány politikájában érdemi váltást nem tapasztal”.

A Bét Orim Zsidó Hitközség az ATV-nek juttatta el közleményét február 8-án, melyben visszautasítja a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014 pályázaton nyert összeget. Mint írták: „az utóbbi hetekben sajnálattal tapasztaljuk, hogy a magyarországi parlamenti választások közeledtével a korábban kezdeményezett Holokauszt Emlékév megemlékezések mára a magyar kormány éretlen politikai játszmáinak méltatlan játékszereivé silányultak. Mi ehhez nem kívánjuk a nevünket adni.”

A zalaegerszegi Béke-Shalom Baráti Társaság február 8-án jelentette be, hogy nem kíván élni a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014 pályázaton elnyert támogatással. Indoklasként Siklósi Vilmos, a Társaság elnöke azt mondta, a támogatást a megemlékezések körül kialakult politikai helyzet miatt nem fogadják el. A kormány kettős beszédet alkalmaz, mást mond Brüsszelben és Magyarországon, és másként is cselekszik.

Február 9-én tette közzé honlapján a Hanoar Hatzioni Egyesület, hogy a Holokauszt Emlékév – 2014 pályázaton nyert összeget nem használja fel, mert „nem tartja helyesnek, hogy a Holokauszt áldozatairól való megemlékezést méltatlan, a társadalmi párbeszéd helyett a felelősség áthárítását és a múlt megmásítását szolgáló gesztusok árnyékolják be. [...] Döntésünkkel szeretnénk csatlakozni azokhoz a civil szervezetekhez, egyházakhoz és magánszemélyekhez, akik az eddigiekben kifejezték aggodalmukat a társadalmi párbeszéd hiányával és a Magyar Kormány pozíciójával kapcsolatban”.

Február 10-én Márkus Sándor, a szombathelyi zsidó hitközség elnöke közleményben tudatta az MTI-vel, hogy a hitközség egyhangúlag úgy döntött, hogy nem veszi igénybe a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014-hez kapcsolódóan elnyert pályázati támogatást.

Február 11-én tette közzé honlapján a József Attila Kör Irodalmi Egyesület, hogy lemond a Civil Alaptól kapott támogatásról, mert „a JAK Holokauszt Emlékévre tervezett programjainak célja a történelmi emlékezetnek a jelenlegi társadalmi felelősségvállalás felőli közös újragondolása. Úgy véljük, kortárs művészeket képviselő szervezetként lényeges feladatunk a múlt hiteles feldolgozását elősegíteni. Ennek a [német megszállás emlékmű] szobornak az árnyékában viszont lehetetlennek tűnik többek közt az Emlékév szellemi alapvetéseinek mottóját is adó Radnóti Miklósról beszélni.”

Február 16-án tájékoztatta a Magyar Zsidó Kulturális Egyesület (Mazsike) elnöksége az MTI-t, hogy felfüggeszti a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014 megszervezésére kapott támogatásai felhasználását, amíg a kormány nem ad kérdéseire „megbékélést szolgáló, a zsidóság egyetértését elnyerő válasz”. Közleményükben elfogadhatatlannak nevezik azokat a „fejleményeket, döntéseket, kormányzati terveket, amelyek nem csak a zsidó közösség érzéseit sértik, hanem minden olyan magyar állampolgárét, aki a múlttól felelősen gondolkodó többséghez tartozik és békében szeretne élni bármilyen kisebbséghez tartozó honfitársával”.

Február 24-én tette közzé a honlapján a Mazsihisz, hogy a Kaposvári Zsidó Hitközség sem használja fel a Civil Alaptól nyert támogatását.

Február 26-án az ATV-n beszélt arról Parti Nagy Lajos, hogy a Szépírók Társaságának előző nap megjelent közleménye szerint visszaadja a kormánytól a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014 kapcsán kapott támogatást. Azért tiltakoznak a kormány emlékezetpolitikája ellen, mert a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014 csak a kormány kampánycéljait szolgálja, át akarják írni a történelmet, a zsidóságot megpróbálják leválasztani a magyarság tétéről – mondta az író.

Budavári kitörés megemlékezés és ellendemonstráció

Budapest, Kapisztrán tér és Úri utca

Forrás: MTI, Index.hu, Népszabadság, Schmuck Andor Facebook oldala,

Radikális jobboldali szervezetek emlékeztek február 8-án „Becsület napja” elnevezéssel a Kapisztrán téren a 69 évvel ezelőtti budavári kitörésre, amelyet a Magyar Honvédség, a német Wehrmacht és a Waffen SS kísérelt meg Budapest szovjet ostroma során.

A molinók, illetve a zászlók tanúsága szerint többek között a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom, a Betyársereg és a Magyar Nemzeti Arcvonal elnevezésű szervezetek képviselői voltak jelen. A mintegy 300 emlékező között ott voltak a Blood and Honour, vagyis a Vér és Becsület elnevezésű nemzetközi szervezet bolgár, holland és magyar „divíziójának” tagjai is.

A résztvevők közül sokan különféle egyenruhákba öltöztek, többen is az egykori nyilaskezes párttagokéhoz hasonló fekete egyenruhát, rajta a nyilas karszalagra emlékeztető karszalagot viseltek a rendezvényen. Mások második világháborús magyar, illetve német egyenruhára hasonló ruházatban jelentek meg, sokan pedig nyilaskeresztes zászlóra emlékeztető lobogót, illetve árpádsávós zászlót lengettek.

A téren „katonai alakzatban” végrehajtott megemlékezésen a szónokok többsége azt hangsúlyozta, hogy a kitörés végrehajtóinak többsége életét adta a „bolsevizmus elleni harcban”, a „keresztény Európáért”.

A felvonulók egyike megkérdezte az ott forgató videós stáb tagjaitól, hogy honnan jöttek. Miután megtudta, hogy az Indexről, emelt hangon kiadta a parancsot: „Szóljatok a rendezőknek, tüntessétek el őket! Zsidókra nincs szükségünk!”

A megemlékezés kezdete előtt „Álljon meg a menet!” címmel több mint száz ember részvételével ellendemonstrációt tartott az Antifasiszta Hálózat és több hozzá csatlakozó szervezet (köztük a MEASZ, a Nagy Imre Társaság, a Magyar Szolidaritási Mozgalom). A menet elején kifeszített molinón azt volt olvasható: „A fasizmus háborút és nyomort jelent”. A tömeg a demonstráció ideje alatt többször azt skandálta: „náci takarodj!”.

A „becsület napi” megemlékezésre érkezők és az antifasiszta ellentüntetés résztvevőinek mintegy 20 fős csoportja mégis összetalálkozott a Kapisztrán téren. A verekedést az akadályozta meg, hogy a rendőrök sorfalat alkottak és hátranyomták az egymást hergelő két csoportot.

Schmuck Andor február 6-án tette közzé Facebook oldalán, hogy a Szociáldemokraták február 8-án reggel nyolctól este nyolcig a pesti rakparton lévő „cipóknél” a holokauszt áldozataira emlékeznek és a „nácibarát kitörés túra ellen” tiltakoznak.

Február 8-án az MSZP Országos Központja közleményben tiltakozott, mivel különböző szélsőjobboldali és hungarista szervezetek kísérletet tettek arra, hogy felvonulásukkal

megzavarják Budapest rendjét, és hitet tegyenek a gyűlölet, a kirekesztés és az antiszemitizmus mellett. A fasiszta és nyilas eszmék magyarországi örökösei a „becsület napjának” nevezik akciójukat, de valójában a becstelenség napjává tették a mai napot. „Nem lehet eltúrní, hogy Budapest utcáin újnyilas szervezetek vonulhassanak és az egykori gyilkosokat éltetve provokálják a jóérzésű magyar embereket. Felszólítottunk minden demokratikus pártot, mozgalmat, civil szervezetet, hogy ítéljék el a szélsőjobboldal mai akcióját, szálljunk szembe együtt az újfasiszta eszmék terjedésével és képviselőikkel.”

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY HIVATALOS ÜGYEI

A TEV indítványozta a Magyar Forradalmi Párt feloszlását

Budapest

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

Február 7-én juttatta el indítványát a Tett és Védelem Alapítvány a Fővárosi Főügyészséghez, hogy a Budapest Környéki Törvényszék oszlassa fel a Magyar Forradalmi Pártot, amely Dunakeszin van bejegyezve.

A Nemzeti Forradalmi Pártot a Nemzeti Választási Bizottság az országgyűlési képviselők 2014-es évi általános nyilvántartásába vette, azonban a kérvényezett Magyar Hajnal rövidített név, illetőleg megjelölt embléma használatát nem engedélyezte. A végzés rögzítette, hogy Budapest Környéki Törvényszék előtt a Nemzeti Forradalmi Párt változásbejegyzési kérelmet nyújtott be, melyben kéri nevének Magyar Hajnal Mozgalom Pártra történő változtatását.

A jelenleg a nyilvántartásban még Nemzeti Forradalmi Pártként szereplő egyesület politikai tevékenységét Magyar Hajnalként fejtette ki, és kívánja a jövőben kifejteni. Honlapjuk magyarhajnal.com url alatt elérhető, ahol a videók között 2014. január 29-én feltöltésre került a politikai krédójukat tartalmazó mozgóképfelvétel, melyet röviden össze lehet foglalni: A roma származású emberek erőszakos bűnözők, akik a többségi társadalom tagjainak életére törnek, valamint az izraelita felekezeti emberek célja a nem izraelita vallású személyek vagyonának, javainak megszerzése. A goebbelsi propagandát idéző reklám nyíltan kirekesztő, rasszista, antiszemita; az etnikai, faji, vallási közösségek méltóságát súlyosan sérti.

A TEV megítélése szerint a Párt a politikai tevékenységét és ideológiáját kijelölő kampányvideóval megvalósította a közösség elleni uszítás bűncselekményét. Ezen kívül a nemzeti, etnikai, faji és vallási közösségek deklarált méltóságát egyértelműen és kifejezetten sérti, ugyanis adott csoport kollektív megbélyegzését tartalmazza.

A TEV feljelentést tett a Jobbik ellen közösség tagjai elleni uszítás gyanúja miatt

Budapest

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

Február 12-én küldte el feljelentését az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség (EMIH) és a Tett és Védelem Alapítvány az Esztergomi Rendőrkapitánysághoz a Jobbik Magyarországi Mozgalom ellen, akik február 14-ére választási gyűlést terveztek az esztergomi zsinagóga épületébe.

A Jobbik Mozgalomnak mint politikai pártnak, mind ideológiájában, mind retorikájában megtalálhatóak kirekesztő, az izraelita vallási közösségek méltóságát súlyosan sértő antiszemita elemek. Valamint habár az épület jelenleg önkormányzati tulajdonban áll, fentiek-től függetlenül az a zsidóság szimbólumának tekintendő. Ez már önmagában felveti a közösség elleni uszítás gyanúját, hogy a zsidósággal szembeni ellenérzéseket tápláló és abból politikai tőkét kovácsoló párt épp a zsidóság legszentebb helyén, a zsinagógában tart választási nagygyűlést.

A TEV feljelentést tett közösség tagja elleni erőszak bűncselekmény miatt Pörzse Sándor ellen

Budapest

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

Február 17-én feljelentést tett a Tett és Védelem Alapítvány a Központi Nyomozó Főügyészségen Pörzse Sándor ellen a február 12-én Esztergomban tartott Jobbik választási gyűlésén tartott beszéde miatt. Beszédében elhangzott: „Az emberben mocorog a kisördög, hogy azért egyszer lejátszhatnánk ezt, nem? Tényleg; ők nem szeretnek minket, mi nem szeretjük őket. És akkor egyszer már legyen egy olyan, hogy köszönjük szépen nem kérjük a rendőrséget, semmilyen biztosítást nem kérünk. Aztán, ahogy az nagyapáink idejében volt, nem? Na jó, nem is volt ekkora szájuk!”

A megvalósult bűncselekmény passzív alanya a választási gyűlés ellen demonstráló közönség tagjai, izraelita vallási közösséghez történő tényleges vagy vélt tartozásuk miatt. Pörzse Sándor beszédének megfogalmazásában a bűncselekmény elkövetésének szándékára utaló kifejezéseket használt. Például a lejátszani szó jelentése a magyar szlengben összeverekedni, verekedni. Az „ők”–„mi” vonatkozás egyértelműen annyit tesz, mint tömegverekedést kezdeményezni. A zsidó közösség tagjaiban való riadalomkeltésre is alkalmas volt az „ahogy nagyapáink idején volt”, és a „nem is volt ekkora szájuk” kifejezések.

A TEV feljelentést tett nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása bűncselekmény elkövetése miatt Ágoston Tibor ellen

Budapest

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

Januári jelentésünkben számoltunk be róla, hogy a Jobbik Debreceni Ifjúsági Tagozata megemlékezést tartott a Don-kanyarban elesett katonák emlékére. Ágoston Tibor, Debrecen Város Önkormányzati képviselője, a Jobbik frakció tagja, beszédet mondott, amelyben szándékosan a „holokamu” és „hollokoszt” szavakat használta a holokauszt helyett.

Ehavi jelentésünkben a Hivatalos hírek és reakciók között részleteztük a kijelentéssel kapcsolatos fejleményeket.

A Tett és Védelem Alapítvány feljelentést tett a Debreceni Rendőrkapitányságon február 17-én Ágoston Tibor ellen nemzetiszocialista rendszerek bűneinek nyilvános tagadása bűncselekmény elkövetése miatt.

A Jobbik ellen közösség tagjai elleni uszítás gyanúja miatt tett feljelentést áthelyezték

Esztergom, Komárom-Esztergom megye

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

A Tett és Védelem Alapítvány február 12-i feljelentését az Esztergomi Rendőrkapitányság február 18-i határozatával áttette a Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztályához mint illetékes hatósághoz.

A Jobbik ellen közösség tagjai elleni uszítás gyanúja miatt tett feljelentést elutasították

Tatabánya, Komárom-Esztergom megye

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

A Tett és Védelem Alapítvány február 12-i közösség elleni uszítás gyanúja miatt tett feljelentését a Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság február 26-án elutasította. Az indoklás szerint „a közösség elleni uszítás büntette bűncselekmény elkövetése nem támasztható alá, mivel az előterjesztett dokumentumok adatai nem tényállásszerűek, a gyűlöltre uszítás bűncselekmény akkor állapítható meg, ha a gyűlöltre uszítás olyan gyűlölet felkeltésére irányul, amely aktív tevékenységbe megy át, illetve a gyűlöletkeltés nyomán felmerül az erőszak közvetlen veszélye, mely jelen esetben nem igazolható”.

A TEV a Magyar Forradalmi Párt felosztatására tett indítványát áthelyezték

Budapest

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

A Tett és Védelem Alapítvány február 7-i indítványában kérte a Fővárosi Főügyészséget, hogy a Nemzeti Forradalmi Pártot oszlassa fel. Február 25-én kelt levelében a Fővárosi Főügyészség illetékességi jogkör miatt áthelyezte az ügyet a Pest Megyei Főügyészséghez.

Megszüntették az eljárást Csató Kovács Imrével szemben

Budapest

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

2012 júliusában a kuruc.info oldalon a „Keressük a 97 éves Csatáry bácsit zaklató zsidókat nyomravezetői díjjal – hét antimagyart már beazonosítottunk” címmel jelent meg a cikk, melyhez 2012. július 17-én szólt hozzá a Facebook beépülő modul segítségével Csató Kovács Imre: „Ha kinyomozzátok, hogy kik azok, egyet szívesen agyonverek közülük.”

A Budapesti Rendőr-főkapitányság Felderítő Főosztályának február 23-i határozatával a nyomozás megszüntetéséről döntött, mivel a cselekmény nem minősül bűncselekménynek. Az eljárás során megállapítást nyert, hogy Csató Kovács Imre külföldi állampolgár, valamint a bűncselekmény elkövetési helye külföldi szerver által működtetett internetes oldal, tehát nevezett cselekményét külföldön követte el.

A HÓNAP KRÓNIKÁJA

Az alábbi táblázatban a jelentésben található összes esetet, eseményt kronologikus sorrendben mutatjuk be. A *Kategória* rubrika megmutatja, hogy az adott eseményről a jelentés melyik részében számoltunk be bővebben.

Ssz.	Dátum	Esemény	Kategória
1.	február 1.	Újabb túlélő vonta vissza hozzájárulását	A magyarországi antiszemitizmusról
2.	február 5.	Iszonytató fegyver az antiszemitizmus vádja	A magyarországi antiszemitizmusról
3.	február 7.	A TEV indítványozta a Magyar Forradalmi Párt feloszlását	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
4.	február 8.	Budavári kitörés megemlékezés és ellendemonstráció	Egyéb hírek
5.	február 12.	A TEV feljelentést tett a Jobbik ellen közösség tagjai elleni uszítás gyanúja miatt	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
6.	február 13.	Bekérették az izraeli külügyminisztériumba a magyar nagykövetet	A magyarországi antiszemitizmusról
7.	február 13.	Ágoston Tibort feljelentették	Hivatalos és civil reakciók
8.	február 13.	Ilan Mor véleménye	A magyarországi antiszemitizmusról
9.	február 14.	Az Emmi eljárást indított a Családi Nevelésért Alapítvány ügyében	Gyűlöletcselekmény: gyűlöletbeszéd
10.	február 17.	A TEV feljelentést tett közösség tagja elleni erőszak bűncselekmény miatt Pörzse Sándor ellen	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
11.	február 17.	A TEV feljelentést tett nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása bűncselekmény elkövetése miatt Ágoston Tibor ellen	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
12.	február 18.	A Jobbik ellen közösség tagjai elleni uszítás gyanúja miatt tett feljelentést áthelyezték	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
13.	február 20.	Világ igaza kitüntetések és Bátorságért érdemjeleket adtak át	A magyarországi antiszemitizmusról
14.	február 20.	Elhalasztották az ítélethozatalt Hegedűs Loránt egyházi perében	Közösségi hírek, reakciók
15.	február 23.	Megszüntették az eljárást Csató Kovács Imrével szemben	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
16.	február 24.	Magyar keresztényként felemeljük hangunkat a múlt meghamisítása ellen	A magyarországi antiszemitizmusról
17.	február 25.	A TEV a Magyar Forradalmi Párt feloszlására tett indítványát áthelyezték	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei

Ssz.	Dátum	Esemény	Kategória
18.	február 26.	A Mazsihisz feljelentést tett az Anticionista tüntetés ellen	Hivatalos és civil reakciók
19.	február 26.	A Jobbik ellen közösség tagjai elleni uszítás gyanúja miatt tett feljelentést elutasították	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
20.	február 27.	Az amerikai külügyminisztérium éves emberi jogi jelentése	A magyarországi antiszemitizmusról
21.	február 28.	Tatár György véleménye	A magyarországi antiszemitizmusról
22.		A német megszállás emlékműve	Közösségi hírek, reakciók
23.		A német megszállás emlékműve – külföldi sajtó	A magyarországi antiszemitizmusról
24.		Szakály Sándor kijelentésének visszhangjai	Közösségi hírek, reakciók
25.		Távolmaradások a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014-től	Egyéb hírek
26.		Sorsok Háza	Közösségi hírek, reakciók
27.		A Mazsihisz távol marad a Magyar Holokauszt Emlékév – 2014-től	Egyéb hírek
28.		Jobbik-gyűlés a volt esztergomi zsinagógában	Közösségi hírek, reakciók

KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

A Tett és Védelem Alapítvány zsidó szervezetek civil kezdeményezése, amely a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért.

Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus érte, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez!

**BEJELENTÉSEKET AZ ALÁBBI LEHETŐSÉGEK BÁRMELYIKÉN
FOGAD AZ ALAPÍTVÁNY:**

FORRÓDRÓT

(+36 1) 51 00 000

**Tett és Védelem Alapítvány honlapján: www.tev.hu/forrodrot
és facebook oldalán: www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany**

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtsük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját!

**ADOMÁNYÁT AZ ALÁBBI BANKSZÁMLASZÁMON JUTTATHATJA
EL AZ ALAPÍTVÁNYHOZ:**

13597539-12302010-00057157

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY ELÉRHETŐSÉGEI:

Cím: 1052 Budapest. Semmelweis utca 19.

Tel.: +36 1 267 57 54

+36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>

info@tev.hu

FELHASZNÁLT IRODALOM

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV (utolsó letöltés: 2013.07.10.)

Anti Defamation League (ADL). 2012. *2011 Audit of Anti-Semitic Incidents*.

CEJI, 2012. *Tegyük láthatóvá a gyűlölet-bűncselekményeket! Nézzünk szembe a tényekkel! Útmutató a gyűlölet-bűncselekmények és előítélet motiválta incidensek monitorozásához.* Facing Facts! projekt.

Chakraborti, Neil és Garland, Jon. 2009. *Hate Crime. Impact, Causes and Responses*. London: Sage Publications.

Community Security Trust (CST). 2013. *Antisemitic Incidents Report 2012*.

Levin, Jack és McDevitt, Jack. 1999. Hate crimes. In *Encyclopedia of Violence, Peace and Conflict*. szerkesztette Lester Kurtz, 89–102. San Diego: Academic Press.

OSCE/ODIHR. 2009a. *Hate Crime Laws. A Practical Guide*. Varsó: OSCE/ODIHR.

OSCE/ODIHR. 2009b. *Preventing and responding to hate crimes. A resource guide for NGOs in the OSCE region*. Varsó: OSCE/ODIHR.

Perry, Barbara. 2001. *In the Name of Hate. Understanding Hate Crimes*. New York: Routledge.

Társaság a Szabadságjogokért (TASZ). 2012. *Gyűlöletbűncselekmények áldozatainak. Tájékoztató Kiadvány*. Budapest: TASZ.

IMPRESSZUM

Kiadó: Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.
Szalai Kálmán ügyvezető igazgató

Szerző: Dr. Barna Ildikó szociológus, *habilitált egyetemi docens, tanszékvezető*
ELTE TÁTK Társadalomkutatások Módszertana Tanszék

Szerkesztők: Palotai Borbála szociológus
Dr. Fekete István László ügyvéd, *a Tett és Védelem Alapítvány jogi képviselője*
Dr. Bodó Kristóf ügyvéd, *a Tett és Védelem Alapítvány és a Brüsszel Intézet jogi képviselője*
Minkó Melinda kutató, *a Brüsszel Intézet Kutatási és Incidenskövető Csoportjának vezetője*
Majoros Kata kommunikációs tanácsadó
Dr. Szegő Krisztina jogász
Bethlenfalvy Bálint szakfordító

Támogatás: Bodnár Dániel filozófus, *a Tett és Védelem Alapítvány Kuratórium Elnöke*
Andrew Srulewitch igazgató, ADL

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr Kovács András szociológusnak, a CEU tanárának a biztatásért és segítő tanácsokért.

A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a jelentés létrejöttét.

A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a forrás pontos megjelölésével.

2014. Budapest

BRÜSSZEL INTÉZET

Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.
Cím: 1052 Budapest. Semmelweis utca 19.
Tel: +36 1 267 57 54
<http://www.brusszelintezet.hu>
info@brusszelintezet.hu